

Република Србија
ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ

Број: 547/2-10-01/2011

Датум: 5. 7. 2011.

Б Е О Г Р А Д

ПРЕДЛОГ
ИЗВЕШТАЈА О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА
ИНСТИТУТА ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ
ЗА 2010. ГОДИНУ

Намерно остављена празна страница.

САДРЖАЈ	Страна
Уводне напомене	5
1 Основни подаци о Институту..	7
1.1 Правни статус.....	7
1.2 Делатност	7
1.3 Међународна сарадња	8
1.4 Унутрашња организација	10
1.5 Кадрови	12
1.6 Чланство у Институту	13
1.7 Органи и стручна тела.....	13
1.8 Финансирање	15
2 Доношење српских стандарда и сродних докумената и други послови у области стандардизације.....	17
2.1 Уопште о доношењу српских стандарда и сродних докумената	17
2.2 Редовне активности	18
2.3 Ванредне активности.....	39
3 Надзорне провере сертифицираних система менаџмента.....	48
4 Хомологација возила, опреме и делова	49
4.1 Уопште о хомологацији возила, опреме и делова	49
4.2 Редовне активности	50
4.3 Ванредне активности.....	51
5 Реализација финансијског плана	53
6 Проблеми у реализацији програма рада и предлог мера за њихово решавање	53
7 Закључак	54

Намерно остављена празна страница.

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Делатност Института за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) утврђена је Законом о стандардизацији („Службени гласник РС”, бр. 36/09), Одлуком о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 88/09) и Статутом Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 6/11). Према тим документима, делатност Института обухвата послове у вези са доношењем, објављивањем, преиспитивањем и повлачењем српских стандарда и сродних докумената, као и друге послове у вези са стандардима и стандардизацијом. Међутим, поред поменуте, законом утврђене делатности, у 2010. години Институт је привремено обављао и следеће две споредне делатности:

- надзорне провере сертификованих система менаџмента квалитетом и других система менаџмента;
- хомологацију моторних возила, опреме и делова.

Из тих разлога овај извештај је изложен тако да после првог одељка, у којем су дати основни подаци о Институту, следе три посебна одељка, од којих се сваки односи на послове у вези са једном од три делатности које је Институт обављао у првој половини 2010. године. У сваком одељку најпре су у краћем или дужем уводном делу дате најважније информације о односној делатности у целини, а затим су у посебним деловима наведене и укратко образложене најважније редовне и ванредне активности у оквиру делатности, као и кратак извештај о реализацији сваке од њих. У петом одељку дата је реализација финансијског плана у посматраном периоду (подаци о оствареним приходима и расходима, укључујући одобрена и утрошена средства из буџета Републике Србије, као и стање средстава на рачунима Института на дан 31. децембра 2010. године), у шестом су наведени проблеми у реализацији програма рада и мере које се предлажу за њихово решавање, а у седмом је дат закључак.

У складу са чланом 22. став 1. тачка 5) Статута Института, извештај о реализацији годишњег програма рада Института усваја његова скупштина, на предлог управног одбора.

Предлог овог извештаја утврђен је на 38. седници управног одбора Института, која је одржана 1. јула 2011. године.

Овај извештај усвојен је на редовној седници скупштине Института, која је одржана 10. новембра 2011. године.

Намерно остављена празна страница.

1 ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ИНСТИТУТУ

1.1 ПРАВНИ СТАТУС

Према Закону о стандардизацији („Службени гласник РС”, број 36/09), Одлуци о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 88/09) и Статуту Института („Службени гласник РС”, број 6/11), Институт за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) је установа која има статус правног лица и послује у складу са прописима којима се уређује правни положај јавних служби.

Оснивање Института уписано је у регистар Привредног суда у Београду 4. јануара 2010. године, у регистарски уложак бр. 5–1208–00.

Права, обавезе и одговорности Института утврђене су Законом о стандардизацији, одлуком о изменама и допунама оснивачког акта, Статутом и другим правним актима.

Оснивач Института је Влада.

Седиште Института је у Београду, у Улици Стевана Бракуса бр. 2.

Највиши општи акт Института је Статут Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 6/11), на који је Влада дала сагласност својим решењем од 23. децембра 2010. године („Службени гласник РС”, број 102/10).

1.2 ДЕЛАТНОСТ

Делатност Института утврђена је чланом 7. Закона о стандардизацији, односно чланом 10. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије. Према тим документима, делатност Института обухвата послове у вези са доношењем српских стандарда и сродних докумената, као и друге послове који су повезани са стандардима и стандардизацијом. Тачније речено, Институт обавља следеће послове:

- 1) доноси, објављује, преиспитује и повлачи српске стандарде, у складу са правилима Института;
- 2) даје тумачење српских стандарда, као и тумачење примене српских стандарда, на захтев заинтересоване стране;
- 3) обезбеђује усаглашеност српских стандарда са међународним и европским стандардима;
- 4) води регистар донетих и повучених српских стандарда, у складу са правилима Института;
- 5) учествује у изради и преиспитивању међународних и европских стандарда, у областима које су од интереса за Републику Србију;
- 6) сарађује са међународним и европским организацијама за стандардизацију и националним телима за стандардизацију држава потписница одговарајућих споразума из области стандардизације;
- 7) извршава задатке у вези са стандардизацијом, у складу са обавезама из потврђених међународних споразума чији је потписник Република Србија;
- 8) обезбеђује доступност јавности донетих и повучених српских стандарда, публикација, као и стандарда и публикација одговарајућих међународних, европских и националних тела за стандардизацију и врши њихову продају;
- 9) доставља обавештење, на захтев органа државне управе, о томе да ли је у области која се уређује техничким прописом донет одговарајући српски стандард или предстоји његово доношење, односно да ли постоји одговарајући међународни или европски стандард;
- 10) делује као информативни центар за стандарде, за информисање и обавештавање о стандардима, у складу са захтевима предвиђеним у одговарајућим међународним споразумима и обавезама које произлазе из чланства у одговарајућим међународним и европским организацијама за стандардизацију;

- 11) представља и заступа интересе стандардизације у Републици Србији у међународним и европским организацијама за стандардизацију;
- 12) одобрава употребу националног знака усаглашености са српским стандардима, у складу са правилима Института;
- 13) доноси правила на основу којих се доносе, објављују, преиспитују и повлаче српски стандарди;
- 14) поверава заинтересованим странама, у складу са својим правилима, израду предлога српских стандарда у специфичним областима;
- 15) промовише примену српских стандарда;
- 16) обавља и друге послове из области стандардизације, у складу са законом и одлуком о оснивању.

Послове наведене у тачкама 1), 2), 4), 8), 13), 14) и 15) претходног става односе се и на сродне документе (техничке спецификације, техничке извештаје, спецификације доступне јавности, упутства и сл.).

Међутим, поред поменуте, законом утврђене делатности, Институт је у 2010. години привремено обављао још две споредне делатности, и то: (1) хомологацију возила, опреме и делова, и (2) надзорне провере сертифицизованих система менаџмента квалитетом и других система менаџмента.

До 1. септембра 2010. године, када је послове у вези са хомологацијом возила, опреме и делова преузела Агенција за безбедност саобраћаја, у складу са Одлуком о оснивању Агенције за безбедност саобраћаја („Службени гласник РС”, бр. 104/09), Институт је ове послове обављао у оквиру спровођења UN/ECE¹ Споразума о усвајању једнообразних техничких прописа за возила са точковима, опрему и делове који могу бити уграђени и/или коришћени на возилима са точковима и условима за узајамно признавање додељених хомологација на бази ових прописа – Женева 1995-10-16, на основу којег је објављено 56 наредби о хомологацији, као и у оквиру спровођења Одлуке о одређивању робе за чији је увоз, извоз, односно транзит прописано прибављање одређених исправа („Службени гласник РС”, бр. 7/10) и Уредбе о увозу моторних возила („Службени гласник РС”, бр. 23/10).

Пошто не постоји правни основ за обављање сертификације система менаџмента квалитетом и других система менаџмента, од 31. јула 2008. године Институт је обављао само надзорне провере раније сертифицизованих система менаџмента. Потреба за обављањем тих послова престала је 31. децембра 2010. године због истека рока важења последњег издатог сертификата.

1.3 МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Као национална организација за стандардизацију, Институт представља и штити интересе Републике Србије у следећим међународним и европским организацијама за стандардизацију:

- Међународној организацији за стандардизацију (ISO²), у којој има статус пуноправног члана од 1950. године;
- Међународној електротехничкој комисији (IEC³), у којој има статус пуноправног члана од 1950. године;

¹ UN/ECE = United Nations / Economic Commission for Europe (на српском: Економска комисија за Европу Уједињених нација)

² ISO = International Organization for Standardization

³ IEC = International Electrotechnical Commission

- Европском комитету за стандардизацију (CEN⁴), у којем је од 1998. до 2004. године имао статус дописног члана, од 1. јануара 2005. до 31. децембра 2007. године – статус партнерске организације за стандардизацију, а од 1. јануара 2009. године – статус придруженог члана;
- Европском комитету за електротехничку стандардизацију (CENELEC⁵), у којем има статус придруженог члана од 1. октобра 2005. године.
- Међународном ИЕС систему за испитивање усаглашености и сертификацију (IECEE⁶), у оквиру којег функционише шема признавања резултата испитивања (IECEE/CB-Scheme), у којој Институт има статус пуноправног члана од 1965. године.

На основу одлуке управног одбора од 21. маја 2009. године, Институт је од 31. децембра 2009. године иступио из ИЕС шеме за сертификацију електричних уређаја према стандардима за електричну опрему која ради у експлозивним атмосферама (IECEx⁷), као и из ИЕС система оцењивања квалитета електронских компонената (IECQ⁸) јер ниједно сертификационо тело у земљи није било заинтересовано да се активно укључи у ту шему, односно систем.

Уколико буде потребно, Институт у будућности може постати и члан Европског института за телекомуникационе стандарде (ETSI⁹).

Поред непосредног чланства у поменутим организацијама, Институт учествује у раду или прати рад других међународних организација које се баве питањима стандардизације, и то:

- Радне групе за сарадњу у области регулације и политику стандардизације, радног тела у оквиру Економске комисије за Европу Уједињених нација (UN/ECE/TRADE/ WP.6) и
- Светског форума за хармонизацију правилника о возилима, радног тела у оквиру Економске комисије за Европу Уједињених нација (UN/ECE/TRANS/WP.29).

Поред учешћа у раду међународних и европских организација за стандардизацију, у оквиру својих надлежности Институт привремено спроводи следеће међународне споразуме и прописе:

- UN/ECE Споразум о усвајању једнообразних техничких прописа за возила са точковима, опрему и делове који могу бити уграђени и/или коришћени на возилима са точковима и условима за узајамно признавање додељених хомологација на бази ових прописа – Женева 1995-10-16;
- Техничке прописе Европске конференције министара транспорта (енгл. ECMT¹⁰ или фр. CEMT¹¹) у вези са безбедношћу и погодношћу са становишта заштите животне средине, а који се односе на моторна возила (аутобусе и камионе) и прикључна возила (приколице) која учествују у међународном саобраћају.

Институт врши и функцију националне контактне тачке за стандарде и сродне документе Комисије Codex Alimentarius у нашој земљи (енгл. *National Codex Contact Point*). Комисија Codex Alimentarius је заједничко тело Организације за храну и пољопривреду (FAO¹²) и

⁴ CEN = Comité Européen de Normalisation

⁵ CENELEC = Comité Européen de Normalisation Electrotechnique

⁶ IECEE = IEC System for Conformity Testing and Certification of Electrical Equipment

⁷ IECEx = IEC Scheme for Certification to Standards for Electrical Equipment for Explosive Atmospheres

⁸ IECQ = IEC Quality Assessment System for Electronic Components

⁹ ETSI = European Telecommunication Standards Institute

¹⁰ ECMT = European Conference of Ministers of Transport

¹¹ CEMT = Conférence Européenne des Ministres des Transports

¹² FAO = Food and Agriculture Organization (of the United Nations)

Светске здравствене организације (WHO¹³), које се бави пољопривредним и прехранбеним производима.

1.4 УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА

Унутрашња организација Института, називи радних места, опис послова, број извршилаца и посебни услови за обављање послова уређени су Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту, који је донет 4. марта 2008. године, а измењен је 26. новембра 2009. године и 6. августа 2010. године. Унутрашња организација Института шематски је приказана на слици 1.1.

Према важећем правилнику, послови из делокруга Института обављали су се у четири основне организационе јединице, и то у:

- Сектору за опште области стандардизације,
- Сектору за електротехничку стандардизацију,
- Сектору за информативно-издавачку делатност и
- Сектору за заједничке послове;

у унутрашњим организационим јединицама у саставу поменутих сектора; као и у три организационе јединице ван састава сектора, и то у:

- Одељењу за међународну сарадњу и европске интеграције,
- Одељењу за хомологацију возила, опреме и делова и
- Одељењу за надзорне провере система менаџмента¹⁴.

За обављање послова из делокруга Института који су по својој природи специфични и за које се захтева посебна стручност, самосталност и креативност у раду, предвиђена су два самостална извршилачка радна места ван сектора и одељења, и то:

- саветника директора за техничко-методолошка питања стандардизације,
- саветника за обезбеђење квалитета и сигурности информација.

У Сектору за опште области стандардизације предвиђено је 30 извршилаца, укључујући руководиоца сектора. Послови из делокруга овог сектора обављају се у осам унутрашњих организационих јединица, и то у:

1. Одељењу за рударство и металургију,
2. Одељењу за машинство,
3. Одељењу за хемијске технологије,
4. Одељењу за грађевинарство,
5. Одељењу за саобраћај, возила и механизацију,
6. Одељењу за пољопривреду, прехранбену и дрвну индустрију и шумарство,
7. Одељењу за безбедност, заштиту и животну средину,
8. Одељењу за опште стандарде.

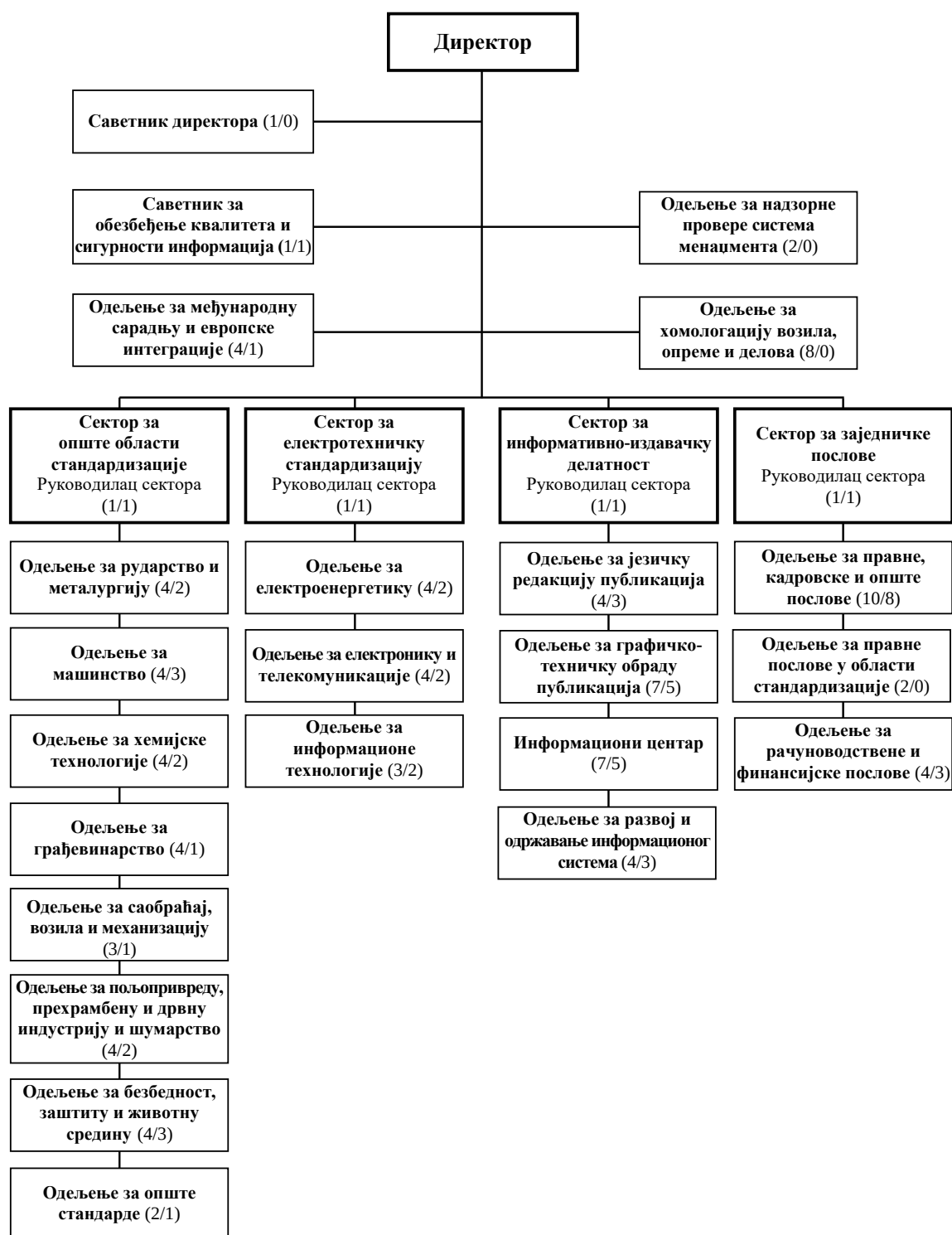
У Сектору за електротехничку стандардизацију предвиђено је 12 извршилаца, укључујући руководиоца сектора. Послови из делокруга овог сектора обављају се у три унутрашње организационе јединице, и то у:

1. Одељењу за електроенергетику,

¹³ WHO = World Health Organization (of the United Nations)

¹⁴ Институт је послове хомологације возила, опреме и делова и надзорне провере система менаџмента обављао привремено, видети на стр. 8.

2. Одељењу за електронику и телекомуникације и
3. Одељењу за информационе технологије.

Сл. 1.1 – Шематски приказ унутрашње организације Института на дан 31. 12. 2010. године (у заградама је наведен број предвиђених извршилаца и број постојећих извршилаца)

У Сектору за информативно-издавачку делатност предвиђена су 23 извршиоца, укључујући руководиоца сектора. Послови из делокруга овог сектора обављају се у четири унутрашње организационе јединице, и то у:

1. Одељењу за језичку редакцију публикација,
2. Одељењу за графичко-техничку обраду публикација

3. Информационом центру и
4. Одељењу за развој и одржавање информационог система.

У Сектору за заједничке послове предвиђено је 17 извршилаца, укључујући руководиоца сектора. Послови из делокруга овог сектора обављају се у три унутрашње организационе јединице, и то у:

1. Одељењу за правне, кадровске и опште послове,
2. Одељењу за правне послове у области стандардизације и
3. Одељењу за рачуноводствене и финансијске послове.

Полазећи од делатности и обима послова које Институт треба да обавља у наредном периоду, стално или повремено, поменутим правилником у Институту је предвиђено 79 радних места, не рачунајући радно место директора, на која се распоређује укупно 98 извршилаца.

1.5 КАДРОВИ

На дан 1 јануара 2010. године Институт је имао 68 запослених (укључујући директора), од којих 66 на неодређено и два на одређено време. Од 68 запослених, 43 је било са високом стручном спремом (укључујући два магистра наука), пет са вишом стручном спремом и 20 са средњом стручном спремом.

До краја 2010. године у пензију је отишло 11 запослених, а петоро запослених у Одељењу за хомологацију возила, опреме и делова преузела је Агенција за безбедност саобраћаја. У четвртм кварталу године радни однос са Институтом засновало је четворо новозапослених. Према томе, на дан 31. децембра 2010. године Институт је имао 56 запослених (укључујући директора), од којих је 54 било запослено на неодређено, а два на одређено. Од 56 запослених, 34 је било са високом стручном спремом (укључујући три магистра наука), четири са вишом, а 18 са средњом стручном спремом.

Табела 1.2 – Структура запослених са високом стручном спремом (стање 31. децембра 2010. године)

Факултет	Број запослених
Машински	5
Електротехнички	7
Пољопривредни	3
Технолошко-металуршки	5
Филолошки	4
Електронски	1
Шумарски	1
Грађевински	1
Рударско-геолошки	1
Саобраћајни	1
Математички	1
Хемијски	1
Економски	1
Правни	2
УКУПНО:	34

У четвртм кварталу 2010. године попуњена су радна места четири руководиоца сектора, јер су њихове послове до тада обављали руководиоци одељења – координатори, које је на ту дужност привремено именовао директор Института.

У односу на број запослених који је предвиђен Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту (искључујући извршиоце у Одељењу за хомологацију возила, опреме и делова), на дан 31. децембра 2010. године нису била попуњена радна места 34 извршиоца.

1.6 ЧЛАНСТВО У ИНСТИТУТУ

Учлањење у Институт је добровољно. Члан Института може постати привредно друштво, предузеће, друго правно лице или предузетник који су основани по прописима Републике Србије, као и физичко лице које је држављанин Републике Србије (у даљем тексту: заинтересоване стране). Чланство у Институту се не може преносити или преузимати.

У Институту постоје три категорије чланова: редовни, почасни и заслужни чланови.

Редовни чланови су заинтересоване стране које су се учланиле у Институт по поступку утврђеном у Статуту и Правилнику о чланству Института.

Почасни чланови су истакнути појединци које је Скупштина Института именovala за почасне чланове у складу са општим актом о предлагању и именовању почасних и заслужних чланова, имајући у виду њихов научно-истраживачки рад, значајан стручни рад, посебну подршку или други значајан допринос у вези са националном, европском или међународном стандардизацијом, односно делатношћу Института.

Заслужни чланови су истакнути појединци и организације из редова редовних чланова Института, које је Скупштина Института именovala за заслужне чланове у складу са општим актом о предлагању и именовању почасних и заслужних чланова, имајући у виду њихов вишегодишњи плодотворан рад у органима и радним телима Института, односно европских или међународних организација за стандардизацију, или други допринос националној, европској или међународној стандардизацији.

На дан 1. јануара Институт је имао 97, а на дан 31. децембра 2010. године – 95 чланова.

Члан Института има право да непосредно или преко овлашћеног представника учествује у раду и управљању Институтом, као и право на материјалне погодности које су ближе уређене посебном одлуком Управног одбора.

Остала права и обавезе чланова Института, као и друга питања у вези са чланством, ближе се уређују Статутом и Правилником о чланству у Институту.

1.7 ОРГАНИ И СТРУЧНА ТЕЛА

Органи Института су: Скупштина, Управни одбор, Надзорни одбор и директор (сл. 1.2).

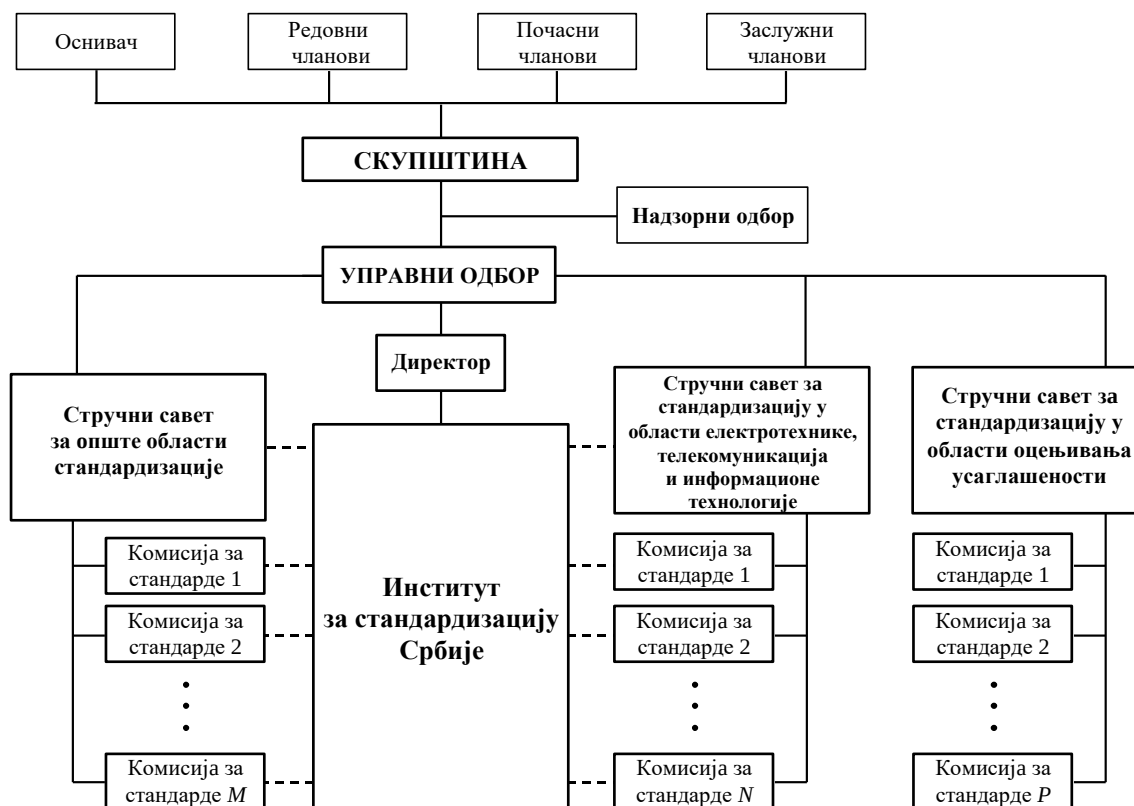
Скупштина је највиши орган Института. Њу чине представници оснивача (укупно пет) и чланови Института. Привредна друштва, предузећа и друга правна лица чланови Института, као и Оснивач, учествују у раду Скупштине преко овлашћених представника. Предузетници и физичка лица чланови Института непосредно учествују у раду Скупштине. Члан Института, односно његов представник, као и представници оснивача у Скупштини, имају по један глас.

Прва седница Скупштине одржана је 18. јуна 2007. године. У складу са Одлуком о изменама и допунама оснивачког акта Института, редовна седница Скупштине одржана је 27. октобра 2010. године, а 1. новембра, надлежном Министарству економије и регионалног развоја, достављен је Програм рада Института за 2011. годину који Скупштина донела на овој седници, ради прибављања сагласности оснивача – Владе¹⁵.

Управни одбор је орган управљања пословањем Института, који за свој рад одговара Скупштини. Управни одбор има председника и шест чланова. Три члана Управног одбора

¹⁵ Влада је на седници одржаној 17. јануара 2011. године дала сагласност на Програм рада Института за 2011. годину (решење 05 број: 021-66/2011-2 које је објављено у „Службеном гласнику РС”, број 3/11).

предлаже Скупштина Института из редова чланова Института, три члана предлаже оснивач Института, а једног члана предлажу запослени у Институту из својих редова. Председника и чланове Управног одбора именује и разрешава оснивач. Мандат председника и чланова Управног одбора траје четири године, уз могућност поновног именовања.

Сл. 1.2 – Шематски приказ органа и техничких радних тела Института

Управни одбор је именован решењем оснивача (Влада) 13. децембра 2007. године. Прву седницу Управни одбор је одржао 25. децембра 2007. године, а у 2010. години одржао је десет седница, и то: 5-8. јануара (24. седницу, која је одржана као дописна), 19. фебруара (25. седницу), 23-25. фебруара (26. седницу, која је одржана као дописна), 07. маја (27. седницу), 25. јуна (28. седницу), 2-16. августа (29. седницу, која је одржана као дописна), 03-09. септембра (30. седницу, која је одржана као дописна), 06. октобра (31. седницу), 8-10. новембра (32. седницу, која је одржана као дописна) и 14-15. децембра (33. седницу, која је одржана као дописна).

Директор Института је пословодни орган који представља и заступа Институт као правно лице са неограниченом одговорношћу, руководи радом Института и одговара за законитост рада и пословања. За свој рад директор одговара Управном одбору. На предлог Управног одбора, оснивач Института (Влада) је 2. априла 2009. године именовao директора Института.

Надзорни одбор је орган контроле законитости рада и финансијског пословања Института, који за свој рад одговара Скупштини Института. Надзорни одбор има председника и два члана.

Председника и чланове Надзорног одбора именује и разрешава оснивач. Једног члана Надзорног одбора предлаже Скупштина Института из реда чланова Института, другог члана предлажу запослени у Институту из својих редова, а трећег члана предлаже оснивач. Мандат чланова Надзорног одбора траје четири године, уз могућност поновног именовања. До 31. децембра 2010. године Надзорни одбор није именован.

Стручна тела Института су стручни савети и комисије за стандарде и сродне документе.

Стручни савети усмеравају стручни рад техничких радних тела (комисија за стандарде, радних група и др.) у областима стандардизације за које су основани. Рад у стручним саветима је добровољан. Председника и чланове стручних савета именује Управни одбор из редова признатих стручњака у области, односно областима за које је стручни савет образован. За свој рад стручни савети одговарају Управном одбору.

У Институту постоје три стручна савета: Стручни савет за опште области стандардизације, Стручни савет за стандардизацију у областима електротехнике, информационих технологија и телекомуникација, као и Стручни савет за стандардизацију у области оцењивања усаглашености. Стручни савети су образовани релевантним одлукама Управног одбора, које су донесене на његовој осмој седници, одржаној 13. септембра 2008. године, а председници и чланови стручних савета именовани су одлукама које су донесене на 11. седници, одржаној 5. децембра 2008. године. Конститутивна, заједничка седница сва три стручна савета одржана је 7. маја 2009. године. У 2010. години Стручни савет за опште области стандардизације одржао је четири седнице – 26. фебруара, 17. јуна, 21. септембра и 14. децембра, Стручни савет за стандардизацију у областима електротехнике, информационих технологија и телекомуникација такође четири седнице – 24. фебруара, 11. јуна, 22. септембра и 13. децембра, а Стручни савет за област оцењивања усаглашености три седнице – 11. марта, 8. јуна и 23. септембра.

Стручни рад Института у појединачним областима стандардизације одвија се у техничким радним телима. Комисије за стандарде су основна техничка радна тела. По потреби, ради извршавања појединих задатака из својих делокруга, комисије за стандарде могу образовати поткомисије, радне групе и друга нижа стална и повремена радна тела.

Акте о образовању и престанку рада комисија за стандарде доноси директор Института, на предлог надлежног стручног савета.

Комисије за стандарде планирају, припремају, преиспитују и одржавају српске стандарде и сродне документе у припадајућим областима стандардизације, прате рад и учествују у раду одговарајућих техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију и обављају друге задатке у вези са стандардима и стандардизацијом. У Институту је образовано око 250 комисија за стандарде.

У оквиру својих надлежности, комисије за стандарде предлажу директору Института доношење српских стандарда и сродних докумената у областима стандардизације за које су образоване.

Рад у комисијама за стандарде је добровољан и заснива се на општим начелима стандардизације која су утврђена Законом о стандардизацији.

Начин рада и одлучивања комисија за стандарде, као и њихово образовање, реорганизовање и распуштање, ближе се уређују општим правилима која доноси Управни одбор Института.

1.9 ФИНАНСИРАЊЕ

Према члану 9. Закона о стандардизацији, односно члану 11. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института, Институт стиче средства за обављање своје делатности на следеће начине:

- наплатом чланарине;
- продајом српских стандарда, сродних докумената и других публикација;
- наплатом услуга,
- из буџета Републике Србије;
- и из других извора (поклона и других прихода), у складу са законом и уз претходну сагласност оснивача.

Средства за чланарине Института у европским и међународним организацијама за стандардизацију, која се утврђују годишњим програмом рада Института, обезбеђују се из буџета Републике Србије.

Потребна средства за рад утврђују се годишњим програмом рада Института, који садржи и финансијски план. Годишњи програм рада Институт доставља министарству надлежном за послове стандардизације (сада је то Министарство економије и регионалног развоја) најкасније 1. новембра текуће године за наредну годину. Оснивач Института даје сагласност на годишњи програм рада, као и његове измене и допуне.

Износ средстава за рад Института који се обезбеђује из буџета Републике Србије одређује се на основу годишњег програма рада, узимајући у обзир предвиђени приход од чланарина, продаје српских стандарда, сродних докумената и других публикација, наплате услуга, као и предвиђени приход из других извора. Као индиректни корисник буџетских средстава, ова средства Институт добија преко министарства које је надлежно за питања стандардизације.

Након доношења закона о буџету, ради усклађивања са висином средстава намењених за финансирање Института утврђених тим законом, Институт, по потреби, доноси измене и допуне годишњег програма рада.

Институт продаје српске стандарде, сродне документе и друге публикације. Поред тога, на основу закључених уговора о коришћењу ауторских права, умножавању и дистрибуцији, Институт продаје међународне стандарде и сродне документе, као и стандарде и сродне документе других земаља (Немачке, Велике Британије, Руске Федерације, Заједнице Независних Држава и Америчког удружења за испитивање и материјале).

У складу са Одлуком о изменама и допунама оснивачког акта Института, Управни одбор Института доноси одлуку о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које врши Институт. Ту одлуку Управни одбор је донео 26. новембра 2009. године („Службени гласник РС”, бр. 111/09), а њена примена је започела 4. јануара 2010. године.

Продаја међународних стандарда и сродних докумената, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља врши се на исти начин као и продаја српских стандарда и сродних докумената, осим што се при продаји тих публикација примењују каталожке цене њихових издавача, које се прерачунавају у динаре.

До преузимања послова од стране Агенције за безбедност саобраћаја, при пружању услуга у вези са хомологацијом возила, опреме и делова примењивале су се накнаде које су утврђене тарифама бр. 5/7-01-28/1 од 17. јуна 2002. године, бр. 5/7-01-28/1 од 24. маја 2002. године и бр. 5/7-01-28/1 од 27. маја 2005. године, које је донео директор тадашњег Завода за стандардизацију.

Чланарина у Институту утврђује се одлуком Управног одбора за сваку календарску годину. Одлуку о висини чланарине за 2010. годину Управни одбор је донео на 22. седници, која је одржана 26. новембра 2009. године. У складу са том одлуком, висина чланарине за 2010. годину остала је једнака висини чланарине за 2009. годину. На жалост, упркос чињеници да висина чланарине није превисока и није мењана од 2007. године, до 31. децембра 2010. године чланарину за 2010. годину, у целости или делимично, није платило 19 чланова (њихов списак се налази у Одељењу за рачуноводствене и финансијске послове Института).

На финансијско-материјално пословање Института примењују се одредбе Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, бр. 54/09) и Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС”, бр. 116/08), као и подзаконских аката за њихово спровођење. На основу мишљења Министарства финансија – Сектора за фискални систем од 18. фебруара 2008. године, Институт није обвезник плаћања пореза на додату вредност (ПДВ) за послове из свог делокруга, наведене у члану 5. став 1. Одлуке о оснивању Института.

2 ДОНОШЕЊЕ СРПСКИХ СТАНДАРДА И СРОДНИХ ДОКУМЕНАТА И ДРУГИ ПОСЛОВИ У ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ

2.1 УОПШТЕ О ДОНОШЕЊУ СРПСКИХ СТАНДАРДА И СРОДНИХ ДОКУМЕНАТА

Српски стандарди и сродни документи доносе се и објављују у складу са Законом о стандардизацији и правилима Института, која су усклађена са правилима међународних и европских организација за стандардизацију (ISO и IEC, односно CEN и CENELEC), као и са Кодексом добре праксе за израду, доношење и примену стандарда из Споразума о техничким препрекама трговини Светске трговинске организације.

У складу са чланом 12. Закона о стандардизацији, као основа за доношење српских стандарда и сродних докумената користе се, по правилу, међународни стандарди и сродни документи. У случају да у одређеној области не постоји међународни документ или је важећи међународни документ неодговарајући, као основа се могу користити европски документи или национални документи других држава.

У складу са чланом 13. Закона о стандардизацији и чланом 53. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института, доношење и повлачење (стављање ван снаге) српских стандарда и сродних докумената проглашава се одговарајућим решењем директора Института, које се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Даном објављивања решења којим се проглашава да је српски стандард или сродни документ донет, тај стандард или сродни документ постаје доступан јавности, у штампаном или електронском облику, а даном објављивања решења којим се проглашава да је српски стандард или сродни документ повучен, тај стандард или сродни документ остаје доступан јавности у стандардотеци Информационог центра Института.

Институт у свом гласилу објављује обавештење о покретању поступка за доношење српског стандарда, а када је то неопходно и за сродни документ, као и обавештење о стављању стандарда, односно сродног документа на јавну расправу.

У складу са чланом 15. Закона о стандардизацији, српски стандарди и сродни документи доносе се и објављују на српском језику, у складу са законом којим се уређује службена употреба језика и писма. Изузетно, када се као основа за доношење српског стандарда или сродног документа користи међународни, европски или национални стандард друге државе, односно сродни документ, српски стандард или сродни документ може бити објављен на једном од званичних језика европских организација за стандардизацију (енглеском, француском или немачком језику). У складу са интерним правилима Института, у таквим случајевима српски стандарди и сродни документи објављују се на енглеском језику, и то методом проглашавања и методом прештампавања.

Према члану 17. Закона о стандардизацији, примена српских стандарда и сродних докумената је добровољна. Изузетно, ако се технички пропис позива на српски стандард тако да је испуњавање захтева тог стандарда једини начин да се постигне усаглашеност са захтевима из техничког прописа, такав стандард се примењује као технички пропис.

При доношењу годишњих програма рада Института и годишњих планова доношења српских стандарда и сродних докумената у обзир се узимају два најзначајнија приоритета политике економских односа Републике Србије са иностранством – приступање Светској трговинској организацији (СТО) и стицање статуса земље кандидата за чланство у Европском унијом (ЕУ), као и испуњавање обавеза које проистичу из Споразума о слободној трговини у централној Европи (CEFTA¹⁶) и других регионалних иницијатива од интереса за Републику Србију.

¹⁶ CEFTA = Central Europe Free Trade Agreement

Обавезе у вези са поменутим интеграцијама укључују и стандардизацију, која у процесу приступања СТО и ЕУ треба да допринесе постепеном смањењу техничких препрека у трговини између Републике Србије и других земаља, да би у моменту приступања тим организацијама препреке биле уклоњене.

Споразум о стабилизацији и придруживању (ССП) између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране, потписан је 30. априла 2008. године у Луксембургу. Између осталог, тим споразумом се ствара зона слободне трговине између Републике Србије и ЕУ у прелазном периоду од шест година. Поред тога, тим споразумом предвиђена је и обавеза Републике Србије да у договореним роковима усклади домаће законодавство са прописима који спадају у правне тековине Европских заједница, у чему стандардизација има значајну улогу.

У контексту намера да се Република Србија што пре интегрише у ЕУ, стратешки циљ Института је да се до 2012. године изврши усаглашавање (хармонизовање) српских стандарда са европским стандардима (EN) и хармонизационим документима (HD), тј. да се најмање 80 % свих европских стандарда и хармонизационих докумената преузме у збирку српских стандарда и истовремено повуку њима супротстављени српски стандарди¹⁷ за исте предмете стандардизације. Поред тога, при томе је потребно идентификовати и важеће техничке и друге прописе који спречавају ефективну примену преузетих европских стандарда.

У складу са приоритетом националне стандардизације да се убрза преузимање и повећа број примењених европских стандарда, као и у складу са циљем да се испуне услови који ће Институту омогућити да што пре стекне статус пуноправног члана у европским организацијама за стандардизацију, од 2007. године све комисије за стандарде су истовремено и организовано започеле процес интензивног усаглашавања припадајућих српских стандарда са одговарајућим европским стандардима и хармонизационим документима. У периоду од 1. јануара 2007. до 31. децембра 2010. године Институт је објавио 10.214 српска стандарда и сродна докумената којима се преузимају одговарајући европски стандарди, односно сродни документи.

Према доступним подацима, до 31. децембра 2010. године CEN и CENELEC су укупно објавили више од 20.000 европских стандарда (укључујући амандмане). Под претпоставком да се до 2012. године укупан број европских стандарда и сродних докумената повећа на 22.000, следи закључак да би у 2011. и 2012. години Институт морао да преузме око 8.000 европских стандарда да би остварио жељени циљ – преузимање 80 % свих европских стандарда. Другим речима, у свакој наредној години требало би преузети најмање по 4.000 европских стандарда.

При преузимању се користе (1) *метода превођења*, (2) *метода проглашавања* и (3) *метода прештампавања*, у зависности од могућности да се на српски језик преведу европски и међународни стандарди за које постоји највећи интерес и потреба у Србији, али и спремност заинтересованих страна да у превођење стандарда инвестирају потребна средства и/или рад својих стручњака.

2.2 РЕДОВНЕ АКТИВНОСТИ

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 1: Доношење српских стандарда и сродних докумената

У 2010. години Институт је објавио 3.782 српских стандарда и сродних докумената, а истовремено је повучено 609 српских стандарда и сродних докумената. Од 3.782 објављених стандарда и сродних докумената, 297 је објављено на српском, а 3.485 на енглеском језику.

¹⁷ Под супротстављеним српским стандардом подразумева се српски стандард који садржи захтеве чије испуњење не обезбеђује истовремено испуњење захтева, тј. усаглашеност са захтевима одговарајућег европског стандарда за исти предмет, и обрнуто.

Поред тога, у 2010. години је израђено 3.863 нацрта стандарда и сродних докумената, од којих 223 на српском и 3.640 на енглеском језику, као и 3.756 дефинитивних текстова нацрта стандарда, од којих 227 на српском и 3.529 на енглеском језику.

Израдом изворних српских стандарда, као и преузимањем европских и међународних стандарда и сродних докумената методом преводњења на српски језик израђено је 223 нацрта стандарда, 227 дефинитивних текстова нацрта стандарда и 297 објављених стандарда и сродних докумената.

Упоредни преглед бројева планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2010. години дат је у табели 2.1, а број донесених и повучених српских стандарда и сродних докумената у 2010. години, преглед по месецима, дат је у табели 2.2.

У 2010. години, на српском и енглеском језику, преузето је укупно 3.668 европских стандарда и сродних докумената.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената, у 2010. години 155 комисија за стандарде одржале су укупно 194 састанка.

Табела 2.1 – Упоредни преглед бројева планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2010. години

Врста документа	На српском језику		На енглеском језику		Укупно	
	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено
Нацрт стандарда	200	223	3.805	3.640	4.005	3.863
Дефинитивни текст нацрта стандарда	218	227	3.692	3.529	3.910	3.756
Стандард	197	297	3.427	3.485	3.624*	3.782

* На овај број планираних стандарда се додаје још 364 стандарда који су пренети из 2009. године.

Из података наведених у табели 2.1 може се видети да је у 2010. години објављено више стандарда и сродних докумената него што је планирано, али и да је број нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда мањи од планираног.

До повећања броја објављених стандарда у односу на планирани дошло је због интензивирања рада на преузимању хармонизованих европских стандарда који су потребни као подршка за примену појединих правилника којима се преузимају европске директиве „новог приступа”.

До одступања броја реализованих у односу на број планираних нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда дошло је због тога што су поједини планирани европски стандарди и њихове измене (амандмани) у међувремену, у току преузимања, објављени као обједињена (тзв. консолидована) издања, због промена у структури појединих стандарда, као и због повлачења појединих стандарда које је требало преузети, ако се изузме неколико планираних докумената на српском језику, који нису објављени због тога што поједини чланови комисија за стандарде нису испунили преузету обавезу да припреме преводе договорених европских или међународних стандарда.

а) Стандардизација у општим областима стандардизације

Из општих области стандардизације (све области изузев електротехнике), у 2010. години израђен је 2 347 нацрт (164 на српском и 2 183 на енглеском језику) и 2 214 дефинитивних текстова нацрта стандарда (171 на српском и 2 043 на енглеском језику), а објављено је 2 218 стандарда и сродних докумената (225 на српском и 1 993 на енглеском језику).

У области *рударства и металургије* израђено је 115 нацрта (8 на српском и 107 на енглеском језику) и 109 дефинитивни текст нацрта стандарда (9 на српском и 100 на енглеском језику), а објављен је 123 стандард и сродни документ (9 на српском и 114 на енглеском језику).

Табела 2.2 – Број донесених и повучених српских стандарда и сродних докумената у 2010. години – преглед по месецима

Месец	Број решења о доношењу и повлачењу српских стандарда и сродних докумената	Број донесених српских стандарда и сродних докумената			Број повучених српских стандарда и сродних докумената	Број „Службеног гласника Републике Србије”
		На српском	На енглеском	Укупно		
Јануар	917/2-52-02/2010 29. јануар 2010.	14	244	258	51	004/2010
Фебруар	917/9-52-02/2010 23. фебруар 2010.	27	72	99	21	006/2010
Март	917/15-52-02/2010 24. март 2010.	11	113	124	19	011/2010
Април	917/20-52-02/2010 26. април 2010.	20	368	388	54	022/2010
Мај	917/25-52-02/2010 26. мај 2010.	39	435	474	77	031/2010
Јун	917/29-52-02/2010 30. јун 2010.	24	350	374	50	042/2010
Јул	917/31-52-02/2010 30. јул 2010.	12	451	463	33	048/2010
Август	917/35-52-02/2010 27. август 2010.	15	219	234	57	056/2010
Септембар	917/39-52-02/2010 28. септембар 2010.	37	366	403	30	065/2010
Октобар	22690/33-52-02/2010 26. октобар 2010.	17	241	258	68	072/2010
Новембар	22690/27-52-02/2010 29. новембар 2010.	21	212	233	32	083/2010
Децембар	23218/62-52-02/2010 30. децембар 2010.	60	414	474	113	092/2010
УКУПНО:		297	3 485	3 782	609	-

У области *машинства* укупно је израђено је 318 нацрта (15 на српском и 303 на енглеском језику) и 359 дефинитивних текстова нацрта стандарда (40 на српском и 319 на енглеском језику), а објављено је 376 стандарда и сродних докумената (50 на српском и 326 на енглеском језику).

У области *хемијских технологија* израђено је 446 нацрта (40 на српском и 406 на енглеском језику) и 371 дефинитивни текст нацрта стандарда (33 на српском и 338 на енглеском језику), а објављен је 381 стандард и сродни документ (53 на српском и 328 на енглеском језику).

У области *грађевинарства* израђено је 239 нацрта (24 на српском и 215 на енглеском језику) и 213 дефинитивних текстова нацрта стандарда (25 на српском и 188 на енглеском језику), а објављено је 255 стандарда и сродних докумената (29 на српском и 226 на енглеском језику).

У области *саобраћаја, возила и механизације* израђено је 160 нацрта (23 на српском и 137 на енглеском језику) и 152 дефинитивна текста нацрта стандарда (21 на српском и 131 на енглеском језику), а објављена су 155 стандарда и сродних докумената (25 на српском и 130 на енглеском језику).

У области *пољопривреде, прехрамбене и дрвне индустрије и шумарства* израђено је 337 нацрта (23 на српском и 314 на енглеском језику) и 311 дефинитивних текстова нацрта стандарда (11 на српском и 300 на енглеском језику), а објављена су 364 стандарда и сродна документа (26 на српском и 338 на енглеском језику).

У области *безбедности, заштите и животне средине* израђено је 446 нацрта (25 на српском и 421 на енглеском језику) и 422 дефинитивна текста нацрта стандарда (26 на српском и 396 на енглеском језику), а објављено је 318 стандарда и сродних докумената (27 на српском и 291 на енглеском језику).

У области *опитних стандарда* израђена су 284 нацрта (6 на српском и 278 на енглеском језику) и 275 дефинитивних текстова нацрта стандарда (6 на српском и 269 на енглеском језику), а објављена су 244 стандарда и сродна документа (6 на српском и 238 на енглеском језику).

У области *терминологије, библиотекарства и архивистике* израђена су 2 нацрта на енглеском језику, 2 дефинитивна текста нацрта стандарда на енглеском језику и објављена су 2 стандарда.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената, у 2010. години 117 комисија за стандарде у општим областима стандардизације одржало је укупно 145 састанака.

Од укупно 729 техничких радних тела ISO-а (210 техничких комитета и 519 поткомитета), одговарајуће комисије за стандарде у 40 тела имају статус „Р” члана, а у 382 тела статус „О” члана (енгл. *observer*). Испуњавајући своје обавезе „Р” чланова, у 2010. години комисије за стандарде гласале су о 135 радних докумената у разним фазама доношења међународних стандарда ISO (116 ISO/FDIS и ISO/DIS, као и 19 докумената ISO/CD).

б) Стандардизација у области електротехнике (електроенергетике, електронике, телекомуникација) и информационе технологије

У областима електроенергетике, електронике, телекомуникација и информационих технологија, у току 2010. године израђено је 1 516 нацрта (59 на српском и 1 457 на енглеском језику) и 1 542 дефинитивна текста нацрта стандарда (56 на српском и 1 486 на енглеском језику), а објављена су 1 564 стандарда и сродна документа (72 на српском и 1 492 на енглеском језику).

У области *електроенергетике* израђено је 708 нацрта (14 на српском и 694 на енглеском језику) и 735 дефинитивних текстова нацрта стандарда (10 на српском и 725 на енглеском језику), а објављено је 746 стандарда и сродних докумената (19 на српском и 727 на енглеском језику).

У области *електронике и телекомуникације* израђена су 214 нацрта (23 на српском и 191 на енглеском језику) и 212 дефинитивних текстова нацрта стандарда (26 на српском и 186 на енглеском језику), а објављено је 217 стандарда и сродних докумената (26 на српском и 191 на енглеском језику).

У области *информационих технологија* израђена су 594 нацрта (22 на српском и 572 на енглеском језику) и 595 дефинитивних текстова нацрта стандарда (20 на српском и 575 на енглеском језику), а објављен је 601 стандард и сродни документ (27 на српском и 574 на енглеском језику).

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената, у току 2010. години 38 комисија за стандарде у електротехничким областима стандардизације одржало је укупно 49 састанака.

Испуњавајући своје обавезе на међународном плану, у току 2010. године гласано је укупно о документима 38 техничких комитета и поткомитета IEC-а у којима комисије за стандарде имају статус “Р” чланова. Укупно је гласано о 233 IEC стандарда у разним фазама припреме (FDIS – 76, CDV – 95 и NP – 62), што чини 100 % остварења плана гласања о IEC документима за 2010. годину;

Закључно са 2010. годином Институт има статус активног члана (P-member) у 62, а статус посматрача (O-member) у 89 од укупно 174 техничких комитета и поткомитета IEC-а;

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2: Преиспитивање и одржавање српских стандарда и сродних докумената

Сви српски стандарди и сродни документи (слично европским и међународним), морају да се редовно преиспитују и одржавају (ажурирају), да би се обезбедила њихова актуелност и релевантност, односно спречила њихова застарелост. Због енормног повећања интензитета рада и тежње да се у потпуности реализује годишњи план доношења стандарда и сродних докумената, у 2010. години преиспитивање раније објављених стандарда вршено је у мери у којој је то било могуће.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 3: Тумачење српских стандарда и сродних докумената

Тумачење српских стандарда и сродних докумената је једна од редовних активности које Институт обавља, како на захтев корисника стандарда, тако и на захтев органа државне управе и правосудних органа (судова). Потреба за тумачењем српских стандарда може да произађе, на пример, из контекста судског поступка, када настане спор у вези са извршавањем обавеза из уговора две уговорне стране или када се српски стандард користи за доказивање завољавајућег квалитета производа, процеса или услуге. У 2010. години Институт је издао 18 тумачења у вези са српским стандардима из више области стандардизације.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 4: Израда годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2011. годину

Као национална организација за стандардизацију која је добровољно прихватила Кодекс добре праксе за припрему, доношење и примену стандарда, Институт је у 2010. години, као и сваке друге године, имао обавезу да припреми план доношења српских стандарда и сродних докумената за наредну годину и достави га заједничком информационом центру ISO-а и ИЕС-а у Женеви.

Према члану 26. став 1. тачка 3) Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института, годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената доноси Скупштина, на предлог Управног одбора Института. Овај план објављује се на Интернет-страници Института. Скупштина Института може овластити Управни одбор да између две редовне седнице Скупштине, уместо ње, донесе годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената, као и његове измене и допуне.

Предлог плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2011. годину утврђен је на 31. седници Управног одбора Института, која је одржана 6. октобра 2010. године. План доношења српских стандарда и сродних докумената за 2011. годину донела је Скупштина Института на својој редовној седници која је одржана 27. октобра 2010. године. На Интернет-страницу Института поменути план постављен је 1. новембра 2010. године.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 5: Израда каталога српских стандарда и сродних докумената за 2010. годину

Једна од редовних активности Информационог центра Института јесте и припрема Каталога српских стандарда и сродних докумената, који се објављује почетком сваке године и редовно ажурира и допуњава стандардима и сродним документима које је Институт објавио у претходној години. Тако каталог за 2010. годину садржи документе објављене у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2010. године.

Каталог српских стандарда и сродних докумената је основно библиографско средство за услуживање корисника и купаца публикација Института. Каталог се доставља свим члановима Института, продаје купцима у нашој земљи, користи у Институту и објављује на Интернет-страници Института. Већ више година каталог се издаје искључиво на компакт-дискovima, тј. уз релативно мале трошкове.

Такође, једна од активности из програма CARDS 2006, "Техничка помоћ институцијама инфраструктуре квалитета у Србији", која је реализована у другој половини 2010. године, односила се на инсталирање новог софтвера за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима. Између осталог, нова апликација је прилагођена тако да омогући нов, савремен начин израде каталога, која је корисницима услуга Института на располагању од 14. октобра 2010. године.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 6: Издавање посебних публикација

У циљу повећања сопствених прихода од продаје стандарда и других публикација, али пре свега са циљем промоције своје делатности, Институт је у току 2010. године обновио праксу издавања посебних, тематских збирки стандарда из појединих области за које је заинтересована стручна јавност. Наиме, иницијатива националне комисије за стандарде из области система менаџмента квалитетом резултовала је објављивањем збирке која садржи основне стандарде из области система менаџмента квалитетом: SRPS ISO 9000, објављен 2007. године, SRPS ISO 9001 из 2008. године и SRPS ISO 9004 из 2009. године, као и тзв. пакет докумената за увођење и подршку који су први пут објављени на српском језику и у којима се корисницима ближе објашњавају поједини аспекти поменутих стандарда (примена стандарда, терминологија, процесни приступ, процеси из „аутсорса“).

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 7: Ревизија и одржавање базе библиографских података о српским стандардима и сродним документима

База библиографских података о српским стандардима и сродним документима била је до сада најважнији информатички ресурс Института и, уопште, српске националне стандардизације. Захваљујући програму CARDS 2006, „Техничка помоћ институцијама инфраструктуре квалитета у Србији“, Институт је успоставио нову апликацију за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима којом је заменио постојећу библиографску базу српских стандарда и сродних докумената. Пре дефинитивног трансфера података из старе библиографске базе података у нови систем било је неопходно извршити „пречишћавање“ података, односно исправљање нетачних или нетачно унетих података. Сви подаци из постојеће библиографске базе Института пребачени су у нови систем и у новембру 2010. године потпуно је напуштена стара библиографска база и прешло се на рад у новом систему.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 8: Издавање службеног гласила Института

Пошто је рад Института јаван, подаци о његовом раду и резултатима рада морају бити доступни јавности путем службених гласила и Интернет-странице Института. Поред тога, на основу Закона о стандардизацији, Институт има обавезу да у свом службеном гласилу објављује обавештења о покретању поступака за доношење српских стандарда и сродних докумената, о њиховом стављању на јавну дискусију, као и обавештења о њиховом објављивању, односно повлачењу.

Службено гласило Института „ИСС информације“ садржи информације у вези са објављеним српским стандардима и сродним документима, нацртима докумената који се стављају на јавну дискусију, оснивањем комисија за стандарде и сличне информације, објављује се једанпут месечно, и то само у електронском облику, на Интернет-страници Института. У 2010. години објављено је дванаест бројева овог гласила.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 9: Развој и одржавање базе стандардизованих термина

Ради превођења 800 европских стандарда у оквиру пројекта који је финансиран средствима из европског програма CARDS 2004, Институт је у 2005. години започео развој базе стандардизованих термина, која је на крају 2010. године имала око 7 462 енглеска и српска

термина (укључујући припадајуће дефиниције и друге податке) примењених у српским стандардима и сродним документима. База је првенствено намењена члановима комисија за стандарде и стручним преводиоцима који израђују преводе европских и међународних стандарда на основу којих, затим, стручњаци у Институту припремају текстове нацрта одговарајућих српских стандарда.

Иако Институт поседује модеран алат за рад са терминолошком базом (TRADOS, Multiterm), он још увек није стављен у функцију јер је за неопходну обуку администратора базе, као и за оне који учествују у њеној изради, било потребно издвојити значајна финансијска средства којима Институт није располагао у 2010. години.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 10: Међународна сарадња у области стандардизације

Међународна сарадња Института у 2010. године састојала се првенствено у испуњавању статутарних обавеза Института и обављању редовних активности у вези са чланством у међународним и европским организацијама за стандардизацију, које обухватају:

- Међународна организација за стандардизацију (ISO): редовни послови у вези са извршавањем дужности пуноправног члана ISO, као што је, на пример, гласање о нацртима међународних стандарда; администрирање и ажурирање Глобалног директоријума ISO у складу са новим правилима и поступцима за електронски начин рада (достављеним у мају 2010. године), на основу којег овлашћени национални администратор у Институту управља свим функцијама које су стручњацима у Институту потребне у свакодневној сарадњи са Централним секретаријатом у Женеви; контакти са Централним секретаријатом и секретаријатима техничких комитета/поткомитета које воде поједине земље чланови ISO; праћење и примена докумената Савета ISO и Одбора за управљање техничким пословима; припреме за учешће у раду Генералне скупштине ISO и комитета DEVCO, COPOLCO и CASCO, координација сарадње са техничким комитетима и др.
- Међународна електротехничка комисија (IEC): редовни послови у вези са извршавањем дужности пуноправног члана IEC-а, као што је, на пример, гласање о нацртима међународних стандарда; администрирање и ажурирање Expert Management System-а IEC-а у складу са новим правилима и поступцима за електронски начин рада (достављеним у јануару 2010. године), на основу којег овлашћени национални администратор у Институту управља свим функцијама које су стручњацима у Институту потребне у свакодневној сарадњи са Централним бироом у Женеви; контакти с Централним бироом IEC-а; праћење и примена статутарних докумената Савета IEC-а, Одбора за менаџмент стандардизацијом и Одбора за менаџмент сертификацијом; припреме за учешће у раду Генералног заседања IEC; управљање IEC Meeting Registration System-ом, и др. пословима у вези са учешћем Института у међународним системима и шемама за оцењивања усаглашености електротехничких производа са захтевима IEC стандарда (IECEE – CB Scheme).
- Европски комитет за стандардизацију (CEN): послови у вези са чланством, нарочито имајући у виду интензивирање преузимања европских стандарда и сродних докумената у српски систем стандардизације (дозволе за преузимање, достављање референтних примерака преузетих европских стандарда и сродних докумената CEN и CENELEC Менаџмент-центру – CCMC); праћење статутарних и других докумената; припреме за учешће на заседању Генералне скупштине CEN; контакти с CCMC-ом, и др.
- Европски комитет за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC): послови у вези са чланством, нарочито имајући у виду интензивирање преузимања европских стандарда и сродних докумената у српски систем стандардизације; достављање референтних примерака преузетих европских стандарда и сродних докумената CCMC-у;

праћење статутарних и других докумената; припреме за учешће на заседању Генералне скупштине CENELEC; контакти са CCMC -ом и др.

Претходне активности обухватају и сталну кореспонденцију са поменутим међународним и европским организацијама, са појединим националним организацијама за стандардизацију, са секретаријатима техничких комитета и поткомитета, као и са секретаријатима и радним телима других међународних и регионалних организација.

Послови међународне сарадње се једним делом реализују самостално у Одељењу за међународну сарадњу и европске интеграције (посебној организационој јединици Института), а другим делом кроз тимски рад са представницима других организационих јединица Института. Послови који су реализовани тимским радом у Институту односили су се на активности у вези са:

- учешћем представника Института у радној групи Економске комисије за Европу при Уједињеним нацијама UN/ECE/TRANS/WP.29;
- учешћем представника Института у међународној шеми за оцењивање усаглашености електротехничких уређаја IEC/CEE/CB;
- обављањем функције Контактне тачке FAO/WHO Комисије Codex Alimentarius у нашој земљи.

Поред свега наведеног, у вези са међународном сарадњом и европским интеграцијама у 2010. години остварени су следећи резултати:

- Вођена је евиденција и вршено је ажурирање листе важећих нацрта ISO стандарда и чување текстова ISO/DIS и ISO/FDIS.
- Вршен је пријем и обрада фактура за чланарине међународних и европских организација и припремана су образложења за хитну уплату тих чланарина.
- Вршено је редовно евидентирање нацрта нових ISO стандарда и о њима су редовно информисани релевантни сарадници у Институту.
- Гласано је о 135 радних докумената у разним фазама доношења међународних стандарда ISO (116 ISO/FDIS и ISO/DIS, као и 19 докумената ISO/CD).
- Гласано је о документима 38 техничких комитета и поткомитета IEC-а у којима комисије за стандарде имају статус “Р” чланова. Укупно је гласано о 233 IEC стандарда у разним фазама припреме (FDIS – 76, CDV – 95 и NP – 62), што чини 100 % остварења плана гласања о IEC документима за 2010. годину.
- Закључно са 2010. годином Институт има статус активног члана (P-member) у 62, а статус посматрача (O-member) у 89 од укупно 174 техничких комитета и поткомитета IEC-а.
- Вођена је преписка са секретарима међународних техничких комитета, поткомитета и радних група IEC-а (IEC/TC, SC, WG).
- Наручивани су европски стандарди који су били потребни за рад комисија за стандарде и преузимање, а Институт их није имао у свом фонду.
- У сарадњи са Информационим центром, редовно су достављани квартални извештаји о продатим ISO, IEC, DIN, BSI, ASTM и GOST стандардима, у складу са уговорним обавезама.
- Са Америчким друштвом инжењера за моторна возила (SAE¹⁸), које обавља функцију Агенције за одржавање међународних стандарда ISO 3779 и ISO 3780, сарађивало се

¹⁸ SAE = Society of Automotive Engineers

ради додељивања идентификационих бројева произвођача (WMI¹⁹) и возила (VIN²⁰) која су произведена у нашој земљи.

- Сарадницима у Институту су редовно достављане потребне информације о: објављеним IEC стандардима (достављањем IEC информације Just Published, сваке друге недеље), новим радним документима IEC у претходној недељи стављеним на сервер IEC, новостима у „заједници IEC” (достављањем електронског гласила IEC E-Tech, једном месечно), новостима у раду техничких комитета IEC (достављањем електронског гласила IEC TC News), најтраженијим и најбоље продаваним IEC стандардима (достављањем информације Sales Solutions Network) и др.
- У оквиру Одељења за међународну сарадњу и европске интеграције вођени су предмети који су у директној надлежности директора Института (нпр. сарадња са СТО, ЕУ, национални пројекат CARDS 2006 за инфраструктуру квалитета, регионални пројекат IPA 2008 и др.).
- У IEC-овој бази податка о експертима редовно су ажурирани подаци о српским експертима које је Институт, као национални комитет IEC за Србију, именовао за рад у појединим техничким радним телима IEC-а. Закључно са 2010. годином Институт је именовао 6 експерата за рад у 10 радних тела IEC-а, док је за 40 сарадника Института и чланова комисија омогућен електронски приступ радним документима IEC-а.
- У контексту поступка редовног преиспитивања ISO стандарда у петогодишњим интервалима после њиховог објављивања, на захтев ISO редовно су достављане тражене информације о томе да ли су преиспитивани међународни стандарди у нашој земљи преузети као SRPS ISO стандарди (као идентични или модификовани), као и о националном ставу у вези са потребом њихове ревизије, односно потврђивања њиховог важења за наредни петогодишњи период.
- Ради информисања унутар Института уредно су достављане информације о европским електротехничким стандардима (EN/HD) и нацртима нових стандарда (prEN/prHD) који су објављени у претходној недељи, затим информације о изменама и допунама објављених стандарда, као и гласило „Weekly Newsletter for Affiliate Serbia” (за CENELEC-ове техничке комитете и поткомитете у којима одговарајуће комисије за стандарде имају статус посматрача, тј. „О” статус).
- Члановима комисија за стандарде и сарадницима у Институту сукцесивно су додељиване лозинке за директни, електронски приступ документима ISO.
- У процесу увођења Система за менаџмент квалитетом према стандарду SRPS ISO 9001:2008, урађена је процедура за гласање о ISO и IEC документима коју су овлашћени оцењивачи позитивно оценили. Процедура за гласање у Мапи процеса носи ознаку R3.1 – QP.18.
- У вези са ISO/DEVCO Регионалном радионицом о стратегији и планирању за земље у развоју, која је одржана од 18. до 20. маја 2010. године у Београду, припремљен је материјал за тај скуп (позивно писмо, информација о Београду, образац за пријављивање делегата и хотелски смештај, итд.), обављена је преписка са ISO-ом, хотелом Шумадија, Полицијском управом за град Београд – Управом за странце (ради прибављања визе за једног предавача из Женева), Амбасадом Републике Србије у Москви (ради прибављања виза за делегате из земаља Централне Азије за које је она потребна) и преводилачком агенцијом „БГ Преводи” (ради ангажовања преводилаца), извршена је припрема сале за састанке, беџева, панона, натписа за учеснике,

¹⁹ WMI = World Manufacturers Identifier

²⁰ VIN = Vehicle Identification Number

организован је превоз за делегате од аедрома до хотела и обратно, организована је свечана вечера и обилазак града, итд.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 11: Сарадња са органима државне управе у вези са приступањем наше земље СТО и ЕУ

У складу с континуитетом међународне сарадње Института, у првој половини 2010. године дошло је до даљег напретка редовних и нозапочетих послова у вези са европским интеграцијама Републике Србије и преговорима о њеном приступању Светској трговинској организацији (СТО). Сарадња са надлежним министарствима и Канцеларијом за европске интеграције састојала се од следећих активности:

- учешћа Института у припремању материјала за састанке Унапређеног сталног дијалога са ЕУ, као и за техничке преговоре са Европском комисијом у сегменту „Трговина – слободно кретање робе” (последњи извештај поднет је 22. јуна 2010. године);
- учешћа Института у припремању материјала за преговоре о приступању наше земље СТО, у делу које се односи на Споразум СТО о техничким препрекама у трговини;
- учешћа у периодичном попуњавању упитника и матрица на захтев Канцеларије за европске интеграције које се односе на Национални план интеграције Републике Србије у ЕУ (НПИ).

Послови у вези са поменутиим активностима обухватали су: проучавање примљених материјала, упоређивање претходног стања са постигнутим напретком, припрему материјала који се односе на Институт, кореспонденцију са надлежним министарствима Владе Републике Србије и другим органима и др.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 12: Учешће представника Института на заседањима управних и других тела међународних и европских организација за стандардизацију

Ради испуњавања статутарних обавеза у међународним организацијама за стандардизацију ISO и IEC, директор Института је учествовао на:

- 33. заседању Генералне скупштине Међународне организације за стандардизацију (ISO), 44. заседању Комитета за земље у развоју (ISO/DEVCO) и 14. седници Саветодавне групе председника Комитета за земље у развоју ISO/DEVCO/CAG, од 13. до 17. септембра 2010. године у Ослу (Норвешка);
- 74. Генералном заседању Међународне електротехничке комисије (IEC), у оквиру којег су одржана заседања Савета, Одбора за менаџмент стандардизације, Одбор за оцењивање усаглашености и Форума председника националних комитета, од 11. до 15. октобра 2010. године у Сијетлу (САД).

У јануару 2009. године директор Института именован је за члана Саветодавне групе председника Комитета за земље у развоју (ISO/DEVCO/CAG) у мандатном периоду 2009-2010. У том својству он је учествовао на 13. седници тог тела, која је одржана 28. и 29. јуна 2010. године у Женеви (Швајцарска).

У европским организацијама за стандардизацију, CEN и CENELEC, Институт има статус придруженог члана и не учествује у доношењу одлука, али има право да његови представници учествују на заседањима генералних скупштина и техничких комитета у својству посматрача и на тај начин стичу неопходно искуство које је потребно за статус пуноправног члана тих организација. У том контексту, директор Института учествовао је на 50. заседању Генералне скупштине CENELEC-а, 36. заседању Генералне скупштине CEN-а и 6. заједничком годишњем заседању CEN-а и CENELEC-а, која су одржана од 31. маја до 3. јуна 2010. године у Сент Џулијансу (Малта). Учешће на свим поменутиим заседањима

проистиче из статутарних обавеза Института, као формалног члана у име Републике Србије у европским организацијама за стандардизацију.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 13: Учешће представника Института и српских стручњака у раду техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију

У оквиру својих редовних активности, у првој половини 2010. године Институт је координисао учешће српских стручњака у предлагању, изради, утврђивању, преиспитивању и одржавању међународних стандарда и сродних докумената, као и на заседањима техничких радних тела међународних организација за стандардизацију ISO и IEC и њиховог заједничког техничког комитета за информациону технологију ISO/IEC JTC 1.

На основу права која проистичу из садашњег статуса Института у CEN-у, у складу са годишњим планом службених путовања у иностранство, један представник Института учествовао је на 25. пленарном заседању техничког комитета CEN/TC 292 – *Карактеризација отпада*, као и на заседањима комитета CEN/TC 308 – *Карактеризација муља* и CEN/TC 345 – *Карактеризација земљишта*, која су одржана од 8. до 10. јуна 2010. године у Бриселу (Белгија). Трошкове овог службеног путовања сносио је Институт.

Слично претходном, на основу права која Институт има као придружени члан CENELEC-а, у складу са годишњим планом службених путовања у иностранство, од 19. до 21. априла 2010. године један представник Института требало је да учествује на заседању техничког комитета и припадајућих поткомитета CENELEC/TC 64 – *Електричне инсталације и заштита од електричног удара*, у Бриселу (Белгија), међутим, оно није одржано због непланираног прекида ваздушног саобраћаја изазваног облаком вулканског пепела. Други представник требало је да учествује на заседању техничког комитета CLC/TC 31 – *Електрични уређаји за експлозивне атмосфере*, који је одржан од 23. до 25. јуна 2010. године у Ставангеру (Норвешка), међутим, из оправданих разлога није могао да учествује.

Ове активности су изузетно значајне за Институт и све учеснике у српској националној стандардизацији, јер ће српски стручњаци и представници Института, учествујући у њима, стицати неопходно искуство у раду европских техничких радних тела за стандардизацију, што представља један од услова за касније пуноправно чланство Института у европским организацијама за стандардизацију.

Захваљујући спонзорству Европске комисије и програму TAIEX, два представника Института учествовала су на стручном скупу „*For a better understanding of European Standardization*”, који је одржан 26. и 27. маја 2010. године, у Бриселу (Белгија).

Захваљујући спонзорству Међународне организације за стандардизацију – ISO и њеном програму техничке помоћи за земље у развоју ISO/DEVCO представници Института и спољни сарадници (председници и чланови комисија за стандарде) учествовали су на следећим међународним скуповима:

- на пленарном заседању техничког комитета ISO/TC 223 – *Друштвена безбедност*, које је одржано од 31. маја до 4. јуна 2010. године у Стокхолму (Шведска), учествовао је председник комисије за стандарде;
- на пленарном заседању техничког комитета ISO/TC 228 – *Туризам и сродне услуге*, које је одржано 23. априла 2010. године у Фоз де Игуазу (Бразил), учествовао је један члан комисије за стандарде;
- на ISO-овом регионалном семинару „*Information Security Management System according ISO/IEC 27001*”, који је одржан од 23. до 26. фебруара 2010. године у Букурешту (Румунија) учествовале су две представнице Института;
- на 8. пленарном заседању радне групе ISO/TMB/WG SR и ISO-овој радионици о повећању утицаја и учешћу земаља у развоју у међународној стандардизацији друштвене одговорности, које су одржане од 15. до 21. маја 2010. године у Копенхагену (Данска) учествовала је једна представница Института;

- на ISO-овој регионалној радионици *“Оцењивање животног циклуса и ISO 14040”*, која је одржана од 25. до 27. октобра 2010. године у Сарајеву (Босна и Херцеговина) учествовала је једна представница Института;
- на ISO-овој регионалној радионици *“Менаџмент енергијом и ISO 50001”*, која је одржана од 22. до 24. септембра 2010. године у Загребу (Хрватска) учествовала је једна представница Института;
- на стручном скупу *“Улога стандарда у области економског развоја и трговине”*, који је одржан од 5. до 7. октобра 2010. године у Охриду (Македонија) учествовала су два представника Института;
- на ISO-овој регионалној радионици *“Оцена усаглашености о сертификацији у пракси”*, која је одржана 16. и 17. децембра 2010. године у Бечу (Аустрија) учествовала су два представника Института.
- на пленарном заседању техничког комитета ISO/TC 223 – *Друштвена безбедност*, које је одржано од 23. новембра до 3. децембра 2010. године у Бангкоку (Тајланд), учествовао је председник комисије за стандарде.

Председник комисије за стандарде КС Н57 – *Управљање и комуникације у енергетским системима* учествовао је на пленарном заседању истоименог техничког комитета ИЕС/ТС 57, које је одржано од 3. до 4. маја 2010. године у Стокхолму (Шведска). Трошкове путовања сносило је ЈП Електропривреда Србије.

Захваљујући спонзорству из пројекта CARDS 2006, представници Института учествовали су на следећим скуповима:

- „Training of ISS and MERR Staff for EC and WTO/TBT Standards and technical Regulations Enquiry Point”, који је одржан од 17. до 21. маја 2010. године у Мадриду (Шпанија) и Прагу (Чешка) и на којем су учествовала четири представника Института;
- на стручном скупу „Обука националних секретара комисија за стандарде за рад у техничким комитетима CEN-а”, који је одржан од 14. до 18. јуна 2010. године у Мадриду (Шпанија) и на којем су учествовале две представнице Института;
- на 17. пленарном заседању техничког комитета CLC/TC 78 – *Опрема и алати за рад под напоном*, које је одржано 21. септембра, и на стручном скупу „Дани стандардизације CEN/CENELEC-а”, који је одржан 22. и 23. септембра 2010. године у Бриселу (Белгија), на којима су учествовале две представнице Института.

Захваљујући спонзорству из пројекта IPA 2008, један представник Института (секретар комисија за стандарде) и један сарадник Института (председник комисија за стандарде) учествовали су на обуци за секретаре и председнике националних техничких комитета која је одржана у Британском институту за стандарде (BSI) у Лондону (Велика Британија), од 6. до 8. јула 2010. године.

Руководилац Информационог центра Института учествовао је на стручном скупу *„Упознавање са предностима коришћења ISO Livelink-a”*, који је одржан од 13. до 16. априла 2010. године у Скопљу (Македонија). Том приликом он је пружио и техничку помоћ Институту за стандардизацију Републике Македоније (ISCPM) у погледу достављања података о преузетим европским стандардима у CEN-у и CENELEC-у у Бриселу. Трошкове овог путовања заједнички су сносили Институт и ISCPM.

Захваљујући помоћи Фонда солидарности Комисије Codex Alimentarius, три представника Републике Србије учествовала су на заседањима следећих међународних тела:

- Кодекс комитета за адитиве за прехранбене производе – CX-711-42 (које је одржано у марту 2010. године у Кини) – представник Фармацеутског факултета у Београду;

- Кодекс комитета за остатке пестицида – СХ-718-42 (које је одржано у априлу 2010. године у Кини) – представник Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.
- FAO/WHO Координационог комитета за Европу – СХ-706-27 (које је одржано у октобру 2010. године у Пољској) – представник Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Један представник Института учествовао је на 13. заседању Управног комитета за сертификацију – *IECEE СМС*, које је одржано од 29. јуна до 1. јула 2010. године у Тел Авиву (Израел). Трошкове пута заједнички су сносили АД „Квалитет” из Ниша и Институт „Винча” из Београда.

У вези са међународним активностима Одељења за хомологацију возила, опреме и делова, представници Института учествовали су на следећим скуповима:

- на стручном скупу *“Cleaner, More Efficient Vehicles: Reducing Emissions in Central and Eastern Europe”*, који је одржан од 5. до 6. маја 2010. године у Будимпешти (Мађарска) учествовао је један представник Института. Трошкове пута сносио је REC.
- на стручном скупу *“UN/ECE/WP 29 – Светски форум за хармонизацију правилника и возила”*, који је одржан од 22. до 25. јуна 2010. године у Женеви (Швајцарска), учествовао је један представник Института. Трошкове пута сносили су Аутомото савез Србије – Центар за моторна возила и Институт.

Учешће техничких и других стручњака из српских предузећа и установа у раду међународних и европских тела за стандардизацију, као и представника Института, има изузетан значај за даљи развој наше националне стандардизације и усаглашавање српских стандарда са међународним и европским стандардима, како ради пријема наше земље у СТО, тако и ради пријема у ЕУ.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 14: Промоција примене стандарда и сродних докумената

Према члану 14. Закона о стандардизацији, примена српских стандарда и сродних докумената је необавезна. Изузетно, ако се технички пропис позива на српски стандард, такав стандард је обавезан и примењује се као технички пропис. Пошто је примена стандарда и сродних докумената по дефиницији необавезна, за успешну презентацију предности примене стандарда и сродних докумената потребно је уложити одређени рад стручњака и новчана средства Института.

У циљу промоције стандарда и стандардизације, као и активности Института, директор Института је у сарадњи са другим коауторима објавио три рада:

- *Програм рада Института за стандардизацију Србије за 2010. годину* – који је објављен у часопису „Квалитет”, бр. 1-2 (2010);
- *The enhancement of stakeholders role in national standardization structure* – који је саопштен на 7. међународној конференцији „Standardization, prototypes and quality: a means of Balkan countries’ collaboration”, Златибор, 8. и 9. јун 2010. године, и објављен у зборнику радова са тог скупа;
- *Стандардизација и мала и средња предузећа* – који је објављен у зборнику радова XII научно-стручног скупа „Систем квалитета – услов за успешно пословање и конкурентност”, Врњачка Бања, 25. и 26. новембар 2010. године;

Поред тога, директор Института је дао интервју магазину Америчке привредне коморе у Србији „Perspective”, који је објављен под насловом „Serbian and international standards will be harmonized”, у 31. броју тог часописа (у октобру 2010.), стр. 54-56 (ISSN 1452-6085). У циљу промоције српских стандарда он је такође учествовао на следећим скуповима:

- стручној расправи „Примена домаћих стандарда у заштити од хазардних ризика у привредним делатностима”, која је одржана 16. новембра 2010. године у Привредној комори Србије, у организацији Привредне коморе Србије – Удружења за приватно обезбеђење у сарадњи са Министарством унутрашњих послова, Факултетом безбедности Универзитета у Београду, Институтом за стандардизацију Србије и Центром за анализу ризика и управљање кризама;
- округлом столу „Процена ризика у ванредним ситуацијама”, који је одржан 26. октобра 2010. године на Факултету безбедности Универзитета у Београду, у организацији тог факултета и Центра за анализу ризика и управљање кризама.

У циљу промоције примене стандарда један представник Одељења за машинство учествовао је на научно-стручном скупу о гасу и гасној техници „ГАС 2010”, који је одржан у Врњачкој Бањи од 18. до 21. маја 2009. године, на којем је саопштио стручни рад под насловом „Технички прописи и стандарди из области опреме и помоћне опреме за течни нафтни гас”.

Представнице Одељења за пољопривреду, прехранбену и дрвну индустрију и шумарство и представнице Одељења за безбедност, заштиту и животну средину учествовале су на:

- стручно-научној трибини „Примена закона о безбедности хране”, која је одржана 15. марта 2010. године у Институту за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут” у Београду, а била је посвећена обележавању Светског дана права потрошача;
- тродневном семинару посвећеном оснивању и функционисању будућег националног Codex комитета у нашој земљи, који је одржан од 6. до 10. јула 2010. године у Кладову, у организацији Одељења за пољопривреду при Амбасади САД у Београду, у сарадњи са Министарством пољопривреде Републике Србије;
- Конференцији о предностима и трошковима пријема Србије у СТО за приватни сектор, која је одржана 4. новембра 2010. године у Привредној комори Србије у Београду, у организацији Министарства економије и регионалног развоја уз подршку Државног секретаријата за економске послове Швајцарске (SECO), IDEAS Центра из Женеви и Привредне коморе Србије;
- Радионици о квалитету и декларисању воћа и његовом повлачењу са тржишта, која је одржана 10. новембра 2010. године у Београду, у организацији Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, уз сарадњу са TAIEХ одељењем ЕУ.

Представнице Одељења за безбедност, заштиту и животну средину учествовале су на:

- скупу „Чисте воде за здравији свет”, који је одржан 22. марта 2010. године у Скупштини града Београда, поводом обележавања Светског дана вода;
- међународном стручном скупу „Транспорт опасног терета – опасан отпад (настанак, складиштење, транспорт)”, који је одржан 27. и 28. маја 2010. године у Мастер-центру Новосадског сајма, у организацији Железничко-инжењерског друштва из Новог Сада, на којем је саопштен рад „Амбалажа за транспорт опасних материја – преузети EN и ISO стандарди као национални”;
- Конференцији о пластичној амбалажи – PPC 2010, која је одржана на Београдском сајму 30. септембра 2010. године у организацији Друштва инжењера пластичара и гумара, на којој је презентован рад „Основни захтеви за производњу и састав амбалаже и управљање амбалажним отпадом – стандарди хармонизовани са законом о амбалажи и амбалажном отпаду”;
- семинарима „Примена закона о амбалажи и амбалажном отпаду”, који су одржани 17. септембра у Делта Холдингу и 4. октобра 2010. године у Фабрици картона Умка, на којима је представница Института, на позив компанија Делта Пак и Carrpastar, одржала предавање под насловом „Основни захтеви за производњу и састав

амбалаже и управљање амбалажним отадом (хармонизовани стандарди са Законом о амбалажи и амбалажном отпаду)”; и

- Шестој међународној конференцији о систему управљања заштитом животне средине у електропривреди, која је одржана од 6. до 10. децембра 2010. године на Златибору, на којој је саопштен рад под насловом „*Српски стандарди као подршка у хармонизацији законодавства са европским директивама*”.

Поред тога, на семинарима који су одржани у оквиру кампање подизања свести о значају стандардизације у нашој земљи, представнице Одељења за безбедност, заштиту и животну средину учествовале су са следећим саопштењима (презентацијама):

- *Политика потрошача – Стандарди као један од приступа проблему као и презентацији Основни захтеви за производњу и састав амбалаже и управљање амбалажним отпадом-хармонизовани стандарди са Директивом о амбалажи и амбалажном отпаду* – 12. марта у Регионалној привредној комори у Крагујевцу;
- *Заштитна опрема – европски стандарди хармонизовани са Директивом за лична заштитна средства* – 26. маја у Регионалној привредној комори у Лесковцу;
- *Политика потрошача – Стандарди као један од приступа проблему (на примерима серије стандарда за производе за малу децу и стандардима за водоснабдевање)* – 26. маја у Регионалној привредној комори у Зрењанину, 10. јуна у Регионалној привредној комори у Ваљеву и 17. јуна у Регионалној привредној комори у Крушевцу;
- *Стандарди за испитивање квалитета воде и ваздуха* – 15. јуна у Регионалној привредној комори у Ужицу;
- *Безбедност и заштита на раду – заштитна опрема* – 17. јуна у Регионалној привредној комори у Крушевцу;

Представнице Одељења за хемијске технологије учествовале су на семинарима који су одржани у оквиру кампање подизања свести о значају стандардизације у нашој земљи, и то са следећим саопштењима (презентацијама):

- *Национална стандардизација у области заштитне опреме и њени задаци који су планирани у односу на европску стандардизацију* – 26. маја у Регионалној привредној комори у Лесковцу;
- *Заштитна одећа – општи захтеви* – 26. маја у Регионалној привредној комори у Лесковцу.
- *Како и зашто учествовати у (националној, европској и међународној) стандардизацији?* – 9. марта у Регионалној привредној комори у Краљеву, 10. марта у Регионалној привредној комори у Пожаревцу, 12. марта у Регионалној привредној комори у Крагујевцу, 30. марта у Регионалној привредној комори у Новом Саду, 25. маја у Регионалној привредној комори у Нишу, 26. маја у Регионалној привредној комори у Лесковцу, 27. маја у Регионалној привредној комори у Зрењанину, 28. маја у Привредној комори Србије у Београду, 10. јуна у Регионалној привредној комори у Ваљеву, 15. јуна у Регионалној привредној комори у Ужицу, 16. јуна у Регионалној привредној комори у Нишу и 17. јуна у Регионалној привредној комори у Крушевцу.
- *Нови стандарди за резану грађу – Предности примене европских стандарда* – 30. марта у Регионалној привредној комори у Новом Саду, 28. маја у Привредној комори Србије у Београду и 15. јуна у Регионалној привредној комори у Ужицу.
- *Општа презентација Института за стандардизацију Србије и рада Комисије за стандарде из области пластичних маса* – 30. септембар 2010. године на Београдском сајму, на Конференцији о пластичној амбалажи – РРС 2010.

Представник Одељења за опште стандарде учествовао је на семинару *„Енергетска ефикасност и енергетски менаџмент у индустријским предузећима, примена добре праксе и нови стандарди за енергетски менаџмент (EN 16001 и ISO 5001)”,* који је одржан 1. децембра 2010. године у Привредној комори Србије у Београду.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 15: Редовни правни послови у области стандардизације

Током 2010. године, у Одељењу за правне послове у области стандардизације Институт није имао ниједног извршиоца, тако да су неопходни послови из те области обављани у Одељењу за правне, кадровске и опште послове. У вези с тим, остварени су следећи резултати, односно обављени су следећи послови:

а) Објављивање стандарда и предмети у вези са стандардима

- припремљено је 12 решења о доношењу укупно 3 782 српска стандарда и сродна докумената, као и о повлачењу укупно 609 српских стандарда и сродних докумената, који су објављени у „Службеном гласнику РС”;
- припремљено је више тумачења у вези са стандардима, на захтев Управе за јавне набавке, Комисије за заштиту права понуђача и других ентитета;

б) Тумачења и мишљења

- пружане су консултације при изради мишљења која су припремали други сарадници у Институту;

в) Закони и подзаконски акти

- припремљена су мишљења у вези са неколико закона и подзаконских аката, која су тражена од Института;

г) Органи Института

- израђени су записници са десет седница Управног одбора Института у 2010. години;
- израђено је више појединачних одлука Скупштине и Управног одбора;
- упућена је ургенција МЕРР-у у вези са именовањем Надзорног одбора;
- обрађено је више поднетих пријава за учлањење у Институт и, у вези с тим, израђено је више одлука Управног одбора о пријему у чланство Института;
- обрађено је неколико поднетих захтева за иступање из чланства и израђено је исто толико одлука Управног одбора о престанку чланства у Институту;

д) Остало

- пружање савета сарадницима и странкама;
- присуствовање семинарима у вези са техничком регулативом.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 16: Продаја стандарда и сродних докумената

Институт продаје српске стандарде, сродне документе и друге публикације. Поред тога, на основу закључених уговора о коришћењу ауторских права, умножавању и дистрибуцији, Институт продаје:

- међународне стандарде и сродне документе (ISO, IEC и ISO/IEC);
- британске стандарде и сродне документе (BS);
- немачке стандарде и сродне документе (DIN);
- руске стандарде и сродне документе (ГОСТ Р);

- међудржавне стандарде и сродне документе (ГОСТ) који важе на територији чланица Заједнице Независних Држава – ЗНД (Азербејџана, Јерменије, Белорусије, Грузије, Казахстана, Киргистана, Молдавије, Руске Федерације, Тацикистана, Украјине и Узбекистана) и
- стандарде Америчког удружења за испитивање и материјале (ASTM).

У продавници Института, која је саставни део Информационог центра, у 2010. години обрађено је укупно 1 714 рачуна за српске стандарде и 297 рачуна за стране стандарде, а сваког дана је услужено, просечно, десет странака.

Такође, у складу са обавезама Института, за Народну библиотеку Србије извршен је одабир очуваних примерака из комплетне збирке српских стандарда и сродних докумената у папирној форми и припремљена пратећа документација за испоруку.

Продајом српских стандарда и сродних докумената Институт је у 2010. години остварио приход од 19.453.376,95 динара (81,8 % више од планираног), а продајом репродукција међународних стандарда и сродних докумената, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља (Немачке, Велике Британије, Русије, Америчког удружења за испитивање и материјале) остварен је приход од 8.492.349,43 динара (6,2 % више од планираног). Продајом збирке стандарда из области менаџмента квалитетом која је објављена пред крај 2010. године, за нешто више од месец дана продаје, остварен је приход од 54.386,40 динара.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 17: Пружање и продаја информација о стандардима

Информациони центар Института обухвата Стандардотеку, продају стандарда и информативни центар за стандарде. Он је средиште за пријем свих информација и докумената, где се врши њихова обрада и достава крајњим корисницима у Институту и ван њега.

У току 2010. године Информациони центар Института је остварио следеће резултате у вези са информисањем и односима са јавношћу:

- припремио је одговоре на 1 538 упита које су у писаном облику доставиле заинтересоване стране из земље, као и на 357 упита заинтересованих страна из иностранства, које желе да успоставе трговинске односе са Србијом;
- у току сваког радног дана у просеку је одговорено на око 50 телефонских упита;
- за потребе реализације плана доношења српских стандарда и сродних докумената, из CEN/CENELEC збирке стандарда копирано је 9 000 стандарда;
- Европском комитету за електротехничку стандардизацију CENELEC и Европском комитету за стандардизацију CEN достављени су извештаји о напретку Института у преузимању европских стандарда, односно листе српских стандарда (са ознаком стандарда, начином преузимања и другим подацима) којима се преузимају европски стандарди;
- у стандардотеци Информационог центра сваког дана је услужено просечно 10 странака, које су биле заинтересоване за информације о српским, међународним, европским и националним стандардима развијених земаља или земаља у региону;
- свакодневно су припремане потребне информације за сараднике у Институту који међународне или европске стандарде користе као документациону основу за израду српских стандарда;
- редовно су обрађивани документи које је Информациони центар примао од међународних, европских и националних организација за стандардизацију других земаља;

- сарадници у Институту су редовно информисани о часописима које је Информациони центар примао;
- редовно су вршена претраживања база података и релевантних Интернет-страница за потребе сарадника из Института.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 18: Учешће у изради техничких прописа и усклађивању домаћег техничког законодавства са техничким законодавством ЕУ

У 2010. години Институт је интензивно сарађивао са министарствима у циљу израде и доношења техничких прописа који се усклађују са техничким законодавством ЕУ. У том контексту, представници Одељења за пољопривреду, прехранбену и дрвну индустрију и шумарство учествовали су:

- у раду заједничког састанка Подгрупе за пољопривреду и рурални развој, Подгрупе за безбедност хране, ветеринарска и фитосанитарна питања и Подгрупе за рибарство, који је одржан у Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде 3. марта 2010. године;
- у оцењивању квалитета кухињске соли, које је одржано 12. јула 2010. године у просторијама Покрета потрошача у Београду и у којем је један представник овог одељења учествовао као члан Комисије за сензорско вредновање кухињске соли.
- састанку Подгрупе за слободно кретање роба, који је одржан у Министарству економије и регионалног развоја 7. маја 2010. године.

Један представник Одељења за машинство учествовао је на више састанака радне групе у Министарству за рударство и енергетику, за израду техничких прописа из области опреме под притиском, и то: Правилника о опреми под притиском (основа Директива 97/23/ЕЦ), Правилника за једноставне посуде под притиском (основа Директива 87/404/ЕЦЦ) и Правилника о прегледу и испитивању опреме под притиском. Исти представник учествовао је у раду Техничке комисије за утврђивање техничких и других услова које треба да испуне подрегистри за рад са страним тајним подацима, коју је образовала Влада (Канцеларија савета за националну безбедност и заштиту тајних података). Други представник истог одељења учествовао је у раду радне групе за израду Правилника о безбедности лифтова (укупно је одржано 25 састанака). Такође, један представник овог одељења је учествовао у раду Комисије за утврђивање испуњености захтева именованих тела за технички пропис којим се уређују битни захтеви за заштиту здравља и безбедност при пројектовању и изради машина (укупно је одржано 2 састанка).

Представник Одељења за хемијске технологије је учествовао у раду Радне групе у Министарству рударства и енергетике на изради Правилника о техничким и другим захтевима за течна горива нафтног порекла и Правилника о техничким и другим захтевима за течни нафтни гас. Осим тога, исти представник овог одељења је учествовао у раду Радне групе Владе за анализу стања у области промета нафте и деривата нафте (одржан 1 састанак).

Три представника Института учествовала су у раду више састанака Радне групе за израду Уредбе о поступку пријављивања и начину информисања који се односе на техничке прописе, оцењивање усаглашености и стандарде („Службени гласник РС”, бр. 45/10), који су одржани у МЕРР-у.

На захтев МЕРР-а, а у складу са чланом 7. Уредбе о начину признавања иностраних исправа и знакова усаглашености („Службени гласник РС”, бр. 98/09), која се примењује од 1. марта 2010. године, Институт је 8. марта 2010. године предложио своје представнике за чланове и заменике чланова следећих осам комисија за утврђивање испуњености услова за признавање важења иностраних исправа, које ће бити образоване у том министарству:

- 1) у комисију за машине и лифтове;

- 2) у комисију за електричну опрему намењену за употребу у одређеним границама напона и електромагнетску компатибилност;
- 3) у комисију за јуту, вуну, памук и текстил;
- 4) у комисију за лична заштитна средства;
- 5) у комисију за намештај и плоче од иверице;
- 6) у комисију за стаклене боце, лабораторијско посуђе и прибор од стакла;
- 7) у комисију за посуђе за кување, припрему и прераду хране и стони прибор;
- 8) у комисију за материјал за обнављање спољних гума, као и мазива, индустријска уља и сродне производе.

На захтев МЕРР-а, а у складу са чланом 4. Уредбе о начину именовања и овлашћивања тела за оцењивање усаглашености („Службени гласник Републике Србије”, бр. 98/09), која се примењује од 1. марта 2010. године, Институт је 8. марта 2010. године предложио своје представнике за чланове и заменике чланова следеће две комисије које ће бити образоване у том министарству:

- 1) у комисију која ће утврђивати испуњеност захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености у складу са техничким прописом којим се уређују битни захтеви за заштиту здравља и безбедности који се односе на пројектовање и израду машина;
- 2) за комисију која ће утврђивати испуњеност захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености у складу са техничким прописом којим се уређују битни захтеви за безбедност и други захтеви и услови који морају бити испуњени за стављање на тржиште и/или употребу електричне опреме намењене за употребу у одређеним границама напона, као и захтеви за електромагнетску компатибилност.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 19: Службено обавештавање о стандардима у складу са захтевима релевантних докумената СТО и ЕУ

На основу Уредбе о поступку пријављивања и начину информисања који се односе на техничке прописе, оцењивање усаглашености и стандарде („Службени гласник РС”, бр. 45/2010), Институт има обавезу да, као информативни центар за стандарде, одговара на захтеве потписника међународних споразума и других заинтересованих страна и обезбеђује документе у вези са стандардима који су донети или предложени за доношење у Републици Србији, у складу са Кодексом добре праксе за припрему, доношење и примену стандарда, као и у смислу европских директива 98/34/ЕС и 98/48/ЕС. По пријему Републике Србије у Светску трговинску организацију, Институт ће и формално започети са остваривањем те своје функције.

Међутим, у складу са обавезама које проистичу из чланства у европским организацијама за стандардизацију, Институт је крајем 2010. године преко своје Интернет-странице почео са информисањем домаће јавности о тзв. нотификацијама страних стандарда, односно о стандардима које су код Европске комисије пријавиле друге националне организације за стандардизацију. Такође, запослени у Институту који су задужени за реализацију ове активности присуствују обукама и семинарима који су у вези са пријављивањем стандарда, и то како према захтевима међународне заједнице, тако и према захтевима Европске комисије.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 20: Одржавање базе комплетних текстова српских стандарда и сродних докумената и побољшање заштите

Сви српски стандарди и сродни документи могу бити испоручени као штампане публикације (на папиру) и у електронској верзији (на компакт-дискетима). Електронске верзије српских стандарда и сродних докумената који су објављени 2000. године и касније испоручују се као текстуалне PDF датотеке (енгл. *text PDF files*), без икаквих проблема. Међутим, електронске

верзије публикација које су објављене пре 2000. године испоручују се као сликовне PDF датотеке (енгл. *image PDF files*), које се добијају скенирањем штампаних верзија докумената.

У 2010. години сарадници у Инфоцентру наставили су скенирање штампаних верзија повучених српских стандарда и сродних докумената који су објављени пре 2000. године, тако да на крају 2010. године збирку повучених српских стандарда и сродних докумената чини 60 % електронских верзија докумената.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 21: Одржавање Интернет-презентације Института

Једна од активности пројекта CARDS 2006 „Техничка помоћ институцијама инфраструктуре квалитета у Србији” била је успостављање нове Интернет-презентације Института, која је за јавност постала доступна на Светски дан стандарда 14. октобра 2010. године. Савремено конципирана, информативна и једноставна за коришћење, нова Интернет-презентација од тада се редовно одржава и допуњава актуелним информацијама. Такође, корисницима услуга Института омогућена је и набавка српских и других стандарда и сродних докумената електронским путем, а преко функције претраживања и обезбеђена је могућност информисања о актуелним пројектима, нацртима и објављеним српским стандардима и сродним документима.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 22: Одржавање референтних збирки међународних, европских и српских стандарда и сродних докумената

Стандардотека Информационог центра Института располаже комплетним, уређеним збиркама српских стандарда (SRPS), међународних стандарда (ISO, IEC, ISO/IEC) и свих европских стандарда (EN). Комплетне збирке међународних и европских стандарда доступне су у електронском облику, тј. на компакт-дискovima или *on-line*, и њих је у току 2010. године Институт редовно одржавао (ажурирао).

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 23: Одржавање архивске збирке српских стандарда и сродних докумената на које се врши позивање у техничким прописима

За потребе органа државне управе и других заинтересованих страна Институт редовно одржава и архивску збирку неважећих (повучених) српских стандарда и сродних докумената на које се врши позивање у законима, техничким прописима и другим правним актима. Поменути стандарди и сродни документи су у сваком тренутку доступни за потребе надзора на тржишту и евентуалне судске спорове.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 24: Обучавање корисника стандарда и стручњака који желе да активније учествују у активностима националне и/или међународне стандардизације

Институт осмишљава и одржава семинаре за заинтересоване стручњаке из индустрије, органа државне управе, тела за оцењивање усаглашености и других ентитета, као и за студенте на универзитетима, на којима им се пружају посебне информације у вези са стандардима, стандардизацијом и сродним активностима, ради обучавања за ефективну примену појединих стандарда, за које постоји изражен интерес и потреба. У вези с тим, 24. марта 2010. године на Шумарском факултету Универзитета у Београду одржана су два предавања за студенте четврте године пејзажне архитектуре и хортикултуре, и то под насловима *Појам стандардизације* и *Национално тело за стандардизацију, са посебним освртом на стање стандардизације (националне, регионалне и међународне) у области пејзажне архитектуре и хортикултуре*. Поред тога, 22. новембра 2010. године у Институту је одржано предавање за студенте Универзитета СИНГИДУНУМ на студијском програму за инжењерски менаџмент, под насловом *Основни појмови из стандардизације, основне поставке националног система стандардизације, развој и поступак доношења стандарда, органи и стручна тела ИСС-а*.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 25: Одржавање базе података о комисијама за стандарде и њиховим члановима

Институт поседује базу података о комисијама за стандарде и њиховим члановима која се редовно ажурира оснивањем сваке нове, односно реорганизацијом или распуштањем сваке постојеће комисије. У 2010. години поново је извршено преиспитивање података у бази о комисијама и њихово ажурирање јер је на основу података из ове базе на Интернет-страници Института објављена и ажурна листа, односно преглед свих активних комисија за стандарде, са релевантним подацима о свакој комисији (назив и ознака комисије, подручје рада, међународни и европски технички комитети чији рад комисија прати, програм и план рада комисије, односно сви српски стандарди и сродни документи које је комисија објавила, као и они које је комисија предвидела за рад).

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 26: Успостављање и одржавање базе података о сталним радним групама комисија за стандарде и њиховим члановима

Институт до сада није поседовао базу података о сталним радним групама комисија за стандарде и њиховим члановима и због тога није имао прави увид у активности и динамику рада тих радних тела, као ни могућност да утиче на њих. Из тих разлога, у 2010. години је у оквиру базе података о комисијама за стандарде успостављен и део базе података који се односи на радне групе и који ће се затим редовно ажурирати са оснивањем сваке нове, односно распуштањем сваке постојеће радне групе.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 27: Пружање посебних услуга на основу уговора

У 2010. години није било интересовања ни исказаних потреба привредних организација и других ентитета, да Институт пружа услуге у вези са стандардима и стандардизацијом које би биле регулисане непосредним уговором између Института и корисника услуга.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 28: Развој и одржавање информационог система Института

Информациони систем Института састоји се од локалне рачунарске мреже (LAN), системског и апликативног софтвера (програма) и информатичких ресурса (база података). За развој и одржавање овог система, као и за уношење података у поједине апликације, задужена је посебна организациона јединица Института, Одељење за развој и одржавање информационог система. Уз помоћ спољних сарадника, ово одељење одржава локалну рачунарску мрежу и опрему Института, која се састоји од: 8 сервера, 77 десктоп рачунара, 35 лаптоп рачунара, 27 ласерских штампача, 13 матричних штампача, 7 мрежних штампача (пет црно-белих и два у боји), 12 скенера (један црно-бели и 10 у боји), 7 пројектора за персоналне рачунаре, један робустан мрежни штампач за штампање на захтев (енгл. print-on-demand).

Поред активности наведених у претходним тачкама овог извештаја, у току 2010. године обављани су следећи послови у вези са развојем и одржавањем информационог система Института, који су омогућили да се успешно обављају све надлежности Института:

- редовна администрација LAN мреже под операционим системом Windows XP;
- постављање садржаја на Интернет-страници Института;
- одржавање библиографске базе података о стандардима и сродним документима (који се односе на важеће стандарде, нацрте стандарда и стандарде стављене ван снаге) до новембра 2010. године;
- одржавање нове апликације за управљање подацима о стандардима и сродним документима, као и контрола уноса података;
- одржавање апликације у Ms Access-у која служи за праћење рада комисија за стандарде и њихових чланова;

- одржавање апликације у Ms Access-у која служи за израду плана доношења српских стандарда и праћење његовог извршења за цео Институт, и по појединцима и по комисијама за стандарде;
- припремљени су подаци за 12 бројева гласила „ИСС Информације”;
- вршен је надзор над радом mail-сервера и администрирање е-поште и докумената;
- уз редовно одржавање апликације за праћење пословања продавнице Института, дорађен је део апликације који се односи на продају српских стандарда у електронској форми, као и на могућност обрачуна попушта који се за сада могу остварити при куповини стандарда (од новембра 2010. године и продаја је обухваћена новом апликацијом за управљање подацима о стандардима и сродним документима);
- урађен је програм за попис српских стандарда и сродних докумената у магацину продавнице;
- обављано је редовно одржавање информатичке опреме и по потреби интервенције на софтверу, као и мање интервенције на хардверу.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 29: Остали послови у вези са стандардима и стандардизацијом

1) Поводом 47. годишњег конгреса Међународне асоцијације хотела и ресторана (IH&RA), који је одржан од 18. до 21. јануара 2010. године у Београду, као један од позваних панелиста, на том међународном скупу учествовао је и генерални секретар ISO-а Роберт-Роб Стил (Robert-Rob Steele). За време дводневног боравка у Београду генерални секретар ISO-а је 18. јануара на кратко посетио Институт. Поред директора Института, састанку са уваженим гостом присуствовали су председник управног одбора Института, председник Стручног савета за опште области стандардизације у Институту, релевантни представници колектива Института, два члана Скупштине Института, истакнути чланови комисија за стандарде, као и два госта.

2) У вези са пројектом подршке одрживом привредном развоју Србије који је јануара 2011. године покренуло Друштво за техничку сарадњу Савезне Републике Немачке, GTZ (Gesellschaft fuer Technische Zusammenarbeit), укључујући могућност пружања техничке помоћи Институту, у оквиру тог или неког другог пројекта, 24. јуна 2010. године Институт су посетили представници те организације заједно са експертима Физичко-техничког савезног института, РТВ (Physikalisch-Technische Bundesanstalt) из Берлина.

3) Ради упознавања са прописима и стандардима којима се регулише увоз опреме за кухиње и купатила из Шпаније у Србију, на молбу Трговинско-економског одељења Амбасаде Шпаније у Београду, 15. јуна 2010. године Институт је посетио директор Одељења за међународну промоцију Удружења произвођача и извозника из Шпаније (АМЕС), са седиштем у Барселони.

4) Поред тога што је пуноправни члан Међународне електротехничке комисије (IEC), Институт је и члан IEC система за испитивање усаглашености електричне опреме према стандардима за безбедност електротехничких производа (IECEE-СВ шеме). На основу правила те међународне шеме, Институт врши генерални надзор два сертификациона тела за електротехничке производе у нашој земљи, и то Института нуклеарних наука „Винча” у Београду и Квалитет А. Д. у Нишу, који су признати и прихваћени у тој шеми. У њу је учлањено 47 земаља и то омогућава да сертификати који су издати по правилима шеме у нашој земљи буду признати, тј. прихваћени у свим земљама чланицама шеме, и обрнуто. Из тих разлога, у првој половини 2010. године један представник Института је заједно са представником Квалитета А. Д. учествовао на заседању Управног комитета за сертификацију (СМС) IECEE-СВ шеме, које је одржано у Тел Авиву (Израел) од 29. јуна до 1. јула 2010. године.

2.3 ВАНРЕДНЕ АКТИВНОСТИ

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ БР. 1: Ванредни правни послови у вези са изградом нових и усаглашавањем постојећих општих аката са новим законом о стандардизацији и одлуком о изменама и допунама оснивачког акта Института

Од 23. маја 2009. године примењује се Закон о стандардизацији који је Народна скупштина Републике Србије донела 13. маја 2009. године. У складу с тим законом, Влада је 22. октобра 2009. године донела Одлуку о изменама и допунама оснивачког акта Института. У члану 60. те одлуке предвиђено је да Институт усклади своје опште акте у року од годину дана од дана уписа у судски регистар. Из тих разлога, у 2010. години припремљене су и донете измене и допуне постојећих аката, као што су Статут, Пословник о раду скупштине Института, као и других општих аката Института.

Испуњавајући своје обавезе из закона, Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института („Службени гласник Републике Србије”, бр. 88/2009) и Статута, Управни одбор је у 2010. години донео Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту за стандардизацију Србије (бр. 19459/2-51-02/20 од 1. септембра 2010. године).

Поред наведеног, у 2010. години, директор Института је донео: Правилник о дисциплинској одговорности запослених у Институту, Правилник о спровођењу јавног конкурса за попуњавање радних места у Институту за стандардизацију Србије, Правилник о стручним оспособљеностима, знањима и вештинама које се проверавају у изборном поступку, начину њихове провере и мерилима која се проверавају, Упутство о раду са странкама и Упутство о учествовању на стручним скуповима у земљи и иностранству.

Испуњавајући своје обавезе из Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института и Статута, три стручна савета су, сваки у свом делокругу, донели стручне основе за израду годишњег програма рада и годишњег плана за доношење српских стандарда и сродних докумената за 2011. годину, разматрали и дали сагласност за извештаје о раду комисија за стандарде и сродне документе, донели одређени број одлука и закључака у вези са поднетим предлозима за образовање нових комисија за стандарде.

У Одељењу за правне, кадровске и опште послове припремљен је и одређен број општих аката (правилника, упутстава, одлука, решења), као нацрта и дефинитивних текстова, а редовно су обављани остали пратећи послови везани за поправке у згради, санирање кварова, излучивање безвредног регистратурског материјала, сређивање архиве и многи други.

Поред тога, припремљен је већи број пријава и одјава за запослене, решења за годишње одморе, службена путовања у иностранство, солидарне помоћи и плаћена одсуства, као и потврда из радног односа за различите намене, укупно 206 предмета са 1 995 аката.

У 2010. години Институт је примио 22 525 обичних предмета са 73 209 аката, као и 122 предмета у управном поступку, са 309 аката.

Поред тога, умножено је 234 855 страница разних докумената, а спаковано је и отпремљено 15 294 поштанске пошиљке.

Ради обављања послова у вези са надлежностима Института, у 2010. години 83 запослена су провела 227 дана на службеним путовањима. Од тога, 18 запослених је било на службеним путовањима у иностранству, где су провели укупно 126 радних дана.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ БР. 2: Доношење интерних правила у вези са националном стандардизацијом

У складу са појединим одредбама Закона о стандардизацији и Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института, у 2010. години је било потребно у што краћем периоду припремити и донети интерна правила стандардизације (интерна правила Института):

- 1) ИПС 1:2010, *Интерна правила стандардизације – Део 1: Доношење, објављивање, одржавање, преиспитивање и повлачење српских стандарда и сродних докумената*
- 2) ИПС 2:2010, *Интерна правила стандардизације – Део 2: Образовање и рад комисија за стандарде и сродне документе*
- 3) ИПС 3:2010, *Интерна правила стандардизације – Део 3: Уобличавање и правила за структуру српских стандарда и сродних докумената*
- 4) ИПС 4:2010, *Интерна правила стандардизације – Део 4: Национални знак усаглашености са српским стандардима и одобравање његове употребе*

Ова правила ће бити усклађена са релевантним одредбама Закона о стандардизацији, Одлуком о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије, правилима међународних и европских организација за стандардизацију, као и са *Кодексом добре праксе за израду, доношење и примену стандарда*, који је саставни део Споразума о техничким препрекама у трговини Светске трговинске организације.

У складу са чл. 33. и 49. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије, интерна правила стандардизације доноси Управни одбор Института, на предлог стручних савета. На исти начин и по истом поступку доносе се и њихове измене, које могу бити резултат измена у документима са којима су правила усклађена.

У првој половини ове године припремљен је први део правила, тј. ИПС 1, који су разматрала сва три стручна савета и упутила Управном одбору ради доношења. Управни одбор је тај део правила разматрао и донео на седници која је одржана 16. августа 2010. године. Остали делови су у завршној фази и требало је да буду достављени стручним саветима ради разматрања на њиховим седницама, али је то одложено због реализације активности из програма CARDS 2006 које су биле изузетно интензивне пред крај 2010. године.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 3: Даље унапређење рачуноводствено-финансијске функције Института у складу са Уредбом о буџетском рачуноводству

Имајући у виду промену правног статуса Института, у првој половини 2010. године Институт је радио на даљем унапређењу своје рачуноводствено-финансијске функције у складу са захтевима Уредбе о буџетском рачуноводству („Службени гласник РС”, бр. 125/03 и 12/06) и Правилником о начину припреме, састављања и подношења финансијских извештаја корисника буџетских средстава и корисника средстава организација обавезног социјалног осигурања („Службени гласник РС”, бр. 51/07 и 14/08). У вези с тим, припремљен је нацрт Правилника о рачуноводству и План јавних набавки за 2010. годину.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 4: Реинжењеринг пословних процеса у вези са планирањем, доношењем и одржавањем српских стандарда и сродних докумената

Ова активност је реализована делимично у оквиру ванредне активности бр. 2 (Доношење интерних правила стандардизације и других општих аката Института у вези са националном стандардизацијом), а делимично у оквиру ванредне активности бр. 10 (Активности у вези са националним пројектом „*Technical assistance to quality infrastructure institutions in the Republic of Serbia*” у оквиру програма Европске уније CARDS 2006), тачка 3.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 5: Промоција користи од учлањења у Институт и повећање броја чланова Института

У 2010. години, Институт је настојао да у свакој прилици информише домаћу јавност и потенцијално заинтересоване стране о предностима и користима од учлањења у Институт, с циљем да се повећа број чланова из свих сегмената друштва.

У складу са одредбом из члана 34, став 1. тачка 10) Статута, Управни одбор је у 2010. години донео 19 одлука о пријему у чланство Института (за укупно 13 правних и шест физичких лица која су поднела уредне пријаве за учлањење), као и четири одлуке о престанку чланства у Институту (за три члана која су својеволјно затражила престанак чланства и 19 чланова због неплаћене чланарине). Поред тога, донета је и одлука о измени одлуке о искључењу Министарства пољопривреде и шумарства, након измирених обавеза за чланарину. У вези с тим треба напоменути да је на почетку 2010. године, Институт имао 97, а на крају године 95 редовних чланова.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 6: Учествовање у активностима у вези са оснивањем националног комитета Комисије Codex Alimentarius

Почетком 2008. године Институт је покренуо иницијативу за оснивање националног комитета FAO/WHO Комисије Codex Alimentarius у нашој земљи. Предлог за оснивање националног комитета је крајем 2008. године достављен на разматрање Министарству здравља, Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде и Министарству економије и регионалног развоја. Пошто седиште Националног Codex комитета треба да буде у Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, дужности и одговорности запослених у Институту у вези са тим комитетом зависе од даљег напретка активности у том министарству и будућих одлука надлежних органа државне управе.

У 2010. години Одељење за пољопривреду, прехранбену и дрвну индустрију и шумарство, у сарадњи са Одељењем за међународну сарадњу и европске интеграције и Информационим центром Института, учествовало је у реализацији следећих активности у оквиру обавеза Института као Националне контактне тачке Комисије Codex Alimentarius у нашој земљи:

- пријему, разврставању и чувању око 1200 електронских докумената (600 на енглеском и 600 на француском језику);
- дистрибуирању око 300 докумената разним институцијама и организацијама, као и делегатима Србије који су учествовали на заседању Комитета за адитиве за прехранбене производе (CCFA), одржаном у марту 2010. године у Кини, као и на заседању Комитета за остатке пестицида (CCPR), одржаном у априлу 2010. године такође у Кини као и FAO/WHO Координациони комитет за Европу (CCEURO), одржаном у септембру 2010. године у Пољској;
- у комуникацијама са секретаријатом Codex Trust Fund-а поводом три путовања делегата Србије на заседања Codex комитета у 2010. години;
- у организовању састанка са представницима Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Министарства здравља, Канцеларије СЗО за Србију и делегатима Србије који су у периоду од 2007. до 2009. године користили помоћ Codex Trust Fund-а, који је одржан у јануару 2010. године у Институту, у циљу припреме за посету међународног експерта, представника независног тима за средњорочно преиспитивање ефикасности Codex Trust Fund-а;
- у организовању тродневног скупа у Институту за стандардизацију Србије, у фебруару 2010. године, на којем су учествовали представници Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Министарства здравља, Канцеларије СЗО за Србију и делегати Србије који су у периоду од 2007. до 2009. године користили помоћ Codex Trust Fund-а, као и међународни експерт који је био задужен за средњорочно преиспитивање ефикасности Codex Trust Fund-а, а за скуп су претходно припремљени извештаји и одговори на упитник у циљу пружања података и информација неопходних за припрему извештаја међународног експерта;
- у априлу 2010. године попуњен је упитник Министарства пољопривреде САД (USDA) у вези са стањем националне Codex инфраструктуре поводом техничке помоћи која је

- договорена између Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије и Министарства пољопривреде САД (USDA);
- у јулу 2010. године у организацији Одељења за пољопривреду, Амбасаде САД у Београду и Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, у Кладову је одржан тродневни семинар у вези са оснивањем и функционисањем Националног Codex комитета, на којем је уместовало укупно 25 представника разних институција и организација, укључујући два представника Института;
 - у циљу повећања броја српских стручњака који од Института редовно примају Codex документе, почетком октобра 2010. године Институт је упутио циркуларно писмо свим учесницима поменутог семинара са молбом да доставе ознаке или називе Codex комитета чији рад желе да прате, као и личне податке неопходне за дистрибуцију докумената, и у вези с тим у списак за дистрибуцију докумената (на којем се сада налазе 32 стручњака) додати су представници следећих ентитета:
 - 1) Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ – Београд,
 - 2) Министарство трговине и услуга – Сектор за трговину, цене и заштиту потрошача,
 - 3) Институт за јавно здравље Војводине – Одељење за правилну исхрану и здравствену безбедност хране – Нови Сад,
 - 4) Привредна комора Србије – Удружење за пољопривреду, прехранбену и дуванску индустрију и водопривреду – Београд;
 - половином октобра 2010. године у Институту је одржан састанак у вези са пријављивањем за коришћење помоћи FAO/WHO Codex Trust Fund-a (финансирање путовања делегата земаља у развоју и транзицији на заседања Codex комитета) за 2011. годину и на састанку је разматран полугодишњи извештај Института о националним Codex активностима, а затим су утврђена приоритетна заседања Codex комитета у 2011. години, као и делегати за та заседања, као што следи:
 - 1) CCFA, Codex комитет за адитиве за прехранбене производе (CX-711-43), од 14. до 18. марта 2011. године, Кина, Ксианмен (делегат Фармацеутског факултета Универзитета у Београду),
 - 2) CCFH, Codex комитет за хигијену хране (CX-712-42), од 21. до 25. новембра 2011. године, САД, место одржавања још увек није утврђено (делегат Пољопривредног факултета Универзитета у Новом Саду),
 - 3) CCFL, Codex комитет за декларисање (CX-714-39), од 9. до 13. маја 2011. године, Канада, Квебек (делегат Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде),
 - 4) CCCF, Codex комитет за контаминенте у храни (CX-735-05), од 21. до 25. марта 2011. године, Холандија (делегат Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“, Београд),
 - 5) CCNFSDU, Codex комитет за исхрану и храну са посебном дијететском наменом (CX-720-33), од 14. до 18. новембра 2011. године, Немачка (делегат Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“, Београд);
 - крајем октобра попуњена је и послата пријава за коришћење помоћи FAO/WHO Codex Trust Fund-a за 2011. годину, а одговор се очекује до прве половине фебруара 2011. године.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 7: Побољшање радних услова у Информационом центру

У 2010. години, ова ванредна активност је у целости реализована. Извршена је комплетна адаптација Информационог центра, просторије су изоловане од атмосферских утицаја (продора воде) и започето је опремање просторија.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 8: Развој нових информационих услуга

Ова активност није остварена у 2010. години због заузетости активностима које су се одвијале у оквиру програма CARDS 2006.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 9: Стварање услова за приступ збиркама и продају националних стандарда и сродних докумената других земаља, односно међународно признатих стандарда појединих националних и интернационалних струковних организација

С обзиром на то да је неколико министарстава исказало потребу да се као основа за израду техничких прописа користе стандарди Америчког института за испитивање и материјале (ASTM), у првој половини 2010. године Институт је закључио уговор са том међународном организацијом за стандардизацију. Тај уговор омогућава слободан приступ ASTM стандардима које ће Институт преузимати као српске стандарде на српском или енглеском језику. Такође, пошто је запажено да је изван број привредних субјеката показао интерес за куповину стандарда поменуте организације, Институт је закључио и уговор о продаји ASTM стандарда на територији Републике Србије.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 10: Активности у вези са националним пројектом „Техничка помоћ за кључне институције и тела у области стандардизације, акредитације, метрологије и оцењивања усаглашености у Србији” у оквиру програма CARDS 2006

Делегација Европске комисије у Београду била је наручилац, а конзорцијум који предводи Француска асоцијација за стандардизацију (AFNOR) извођач пројекта „Техничка помоћ за кључне институције и тела у области стандардизације, акредитације, метрологије и оцењивања усаглашености у Србији”, у оквиру програма ЕУ CARDS 2006, који је завршен у децембру 2010. године. У оквиру компоненте овог пројекта која се односи на стандардизацију, за Институт је било предвиђено следећих шест поткомпонената, у вези са којима су у току 2010. године реализоване следеће активности:

1) Припрема техничких спецификација за набавку софтвера и хардвера за комплетирање информационог система Института, укључујући консултантске услуге при реализацији набавке и инсталације новог софтвера.

У периоду од 22. јуна до 9. септембра 2009. године француски експерти обавили су шест посета Институту, које су резултовале израдом детаљне спецификације за описани информациони систем. Међутим, реализација ове поткомпоненте пројекта није могла да буде настављена јер Институт у свом буџету за 2009, односно 2010. годину није имао средства за набавку одговарајућег софтвера и његову имплементацију. Даља реализација одложена је за 2010. годину. Пошто је Европска комисија одобрила да се нереализоване активности током 2009. године компензују испоруком специфицираног софтвера, од 21. до 25. јуна 2010. године међународни експерт је обавио прву посету Институту. Том приликом он се упознао са постојећом структуром информационог система Института и развијеним базама података и предложио неопходне измене. Нови систем, уз допуне и дораде, био је представљен током следеће посете експерта, почетком августа 2010. године. Тада је такође представљен нови изглед веб-сајта Института и предочене су могућности „on-line” наручивања и плаћања стандарда. До новембра 2010. године паралелно се радило на уносу података у стару библиографску базу података и вршен је трансфер података и њихово пречишћавање и прилагођавање новом систему за управљање подацима о стандардима и сродним документима, да би се од 1. новембра потпуно прешло на рад у новом систему. Такође, сарадници Института прошли су и неопходну обуку за рад у новом систему. У исто време припремљени су и сви текстови за нови веб-сајт Института, који је у верзијама на српском и енглеском језику пуштен у рад 14. октобра 2010. године, на Светски дан стандарда.

2) Конципирање и примена стратегијског плана доградње капацитета Информационог центра Института да би био организован и оспособљен да обавља функције Enquiry Point (EC) у складу с Директивом 98/34/EC – Information on Technical Regulations and Standards Directive и 98/48/EC – Information Society Services Directive, и WTO/TBT Enquiry Point-a за стандарде: алати, базе података, обука кадрова.

У оквиру ове поткомпоненте, о трошку овог пројекта, четири представника Института и два представника МЕРР-а били су на обуци у вези са поступком пријављивања и начином информисања о техничким прописима и стандардима у складу са правилима Европске комисије и СТО, која је одржана од 17. до 21. маја 2010. године у Шпанској асоцијацији за стандардизацију и сертификацију (AENOR) у Мадриду (Шпанија), а затим у Уреду за стандардизацију, метрологију и испитивање (UNMZ) у Прагу (Чешка Република).

3. Припрема Института за успостављање и сертификацију система менаџмента према међународним стандардима ISO 9001 и ISO/IEC 27001.

У оквиру овог пројекта предвиђено је да Институт добије консултантску помоћ ради успостављања система менаџмента квалитетом према захтевима стандарда SRPS ISO 9001:2008 и система менаџмента сигурношћу информација према захтевима стандарда ISO/IEC 27001:2005.

Ради успостављања система менаџмента квалитетом, у првој половини 2010. године међународни консултанци у овом пројекту обавили су три посете Институту, и то: од 12. до 14. јануара, од 1. до 5. марта и од 5. до 13. маја. Током тих посета дефинисани су постојећи процеси у Институту и припремљене су потребне процедуре и Пословник о квалитету. На основу израђене документације извршена је прва интерна провера, приликом које су утврђене одређене неусаглашености које треба отклонити у наредном периоду. Консултанци су прегледали комплетну документацију и доставили своје предлоге и сугестије за њено побољшање, а на сарадницима Института било је да уочене недостатке исправе.

Ради успостављања система менаџмента сигурношћу информација, у периоду од 21. до 25. јуна 2010. године обављена је прва посета међународног консултанта у овом пројекту, приликом које се упознао са функционисањем Института, његовом организационом структуром и информационом имовином и на основу тога сачинио списак неопходних докумената, као и акциони план за период до 2. августа, када је планирана следећа посета. Током друге петодневне посете међународног консултанта сарадници Института су заједно са њим дорађивали припремљену документацију и припремили основе за израду додатних докумената, која су, заједно са Пословником о систему менаџмента сигурношћу информација, завршена за време његове посете у септембру месецу 2010. године. Током заједничке посете консултаната за систем квалитета и за систем менаџмента сигурношћу информација у октобру месецу одлучено је да се уместо сертификације два одвојена система менаџмента обави поступак сертификације интегрисаног система менаџмента, тако да је током новембра месеца завршена интеграција комплетне документације и припремљен један јединствен Пословник о систему менаџмента квалитетом и сигурношћу информација. Сертификациона посета обављена је у периоду од 1. до 3. децембра 2010. године, обавили су је оцењивачи сертификационог тела DQS, на чији је предлог Институт добио сертификат за успостављен интегрисани систем менаџмента квалитетом и сигурношћу информација.

4) Конципирање кампање за подизање свести о добровољној стандардизацији, консултације у вези са израдом програма и обука експерата Института да воде такве кампање.

У оквиру ове поткомпоненте пројекта предвиђена је кампања подизања свести о значају стандардизације у Републици Србији, у оквиру које је планирано одржавање 15 једнодневних семинара у исто толико градова Србије. У сарадњи са МЕРР-ом, Привредном комором Србије и експертима конзорцијума на чијем челу је AFNOR, прва три семинара одржана су у децембру 2009. године, и то 8. децембра у Привредној комори Србије у Београду, 10.

децембра у Регионалној привредној комори Панчево у Панчеву и 11. децембра у Регионалној привредној комори Суботица у Суботици.

У 2010. години најпре је од 1. до 5. фебруара у Институту одржан курс за развој вештина потребних за јавне наступе, као неопходна припрема за наставак кампање подизања свести о значају стандардизације у Републици Србији, који је похађало више представника Института. После тога одржано је преосталих 12 семинара, и то: 9. марта у Регионалној привредној комори Краљево, 10. марта у Регионалној привредној комори Пожаревац, 12. марта у Регионалној привредној комори Крагујевац, 30. марта у Регионалној привредној комори Нови Сад, 25. маја у Регионалној привредној комори Ниш, 26. маја у Регионалној привредној комори Лесковац, 27. маја у Регионалној привредној комори Зрењанин, 28. маја у Привредној комори Србије у Београду, 10. јуна у Регионалној привредној комори Ваљево, 15. јуна у Регионалној привредној комори Ужице, 16. јуна у Регионалној привредној комори Ниш и 17. јуна у Регионалној привредној комори Крушевац. У том циљу штампане су три посебне публикације ради промоције Института и његових активности, као и европске стандардизације и европске техничке регулативе.

5) Обука представника Института за активно учествовање у раду техничких комитета CEN-а и CENELEC-а, која ће бити обављена у једној од пуноправних чланица CEN-а, односно CENELEC-а

У оквиру ове поткомпоненте, о трошку пројекта, две представнице Института учествовале су на обуци за националне секретаре техничких комитета (комисија за стандарде) за учествовање у раду техничких комитета CEN-а, која је одржана од 14. до 18. јуна 2010. године у Шпанској асоцијацији за стандардизацију и сертификацију (AENOR) у Мадриду (Шпанија).

У оквиру ове поткомпоненте, такође о трошку пројекта, две представнице Института учествовале су заседању Техничког комитета CLC/TC 78, Опрема и алати за рад под напоном (у трајању од једног дана), и присуствовале Данима стандардизације CEN-а и CENELEC-а (у трајању од два дана). Ова обука је одржана од 21. до 23. септембра 2010. године у седишту CEN/CENELEC-а у Бриселу (Белгија).

6) Испуњавање 9 услова за пуноправно чланство Института у европским организацијама за стандардизацију CEN и CENELEC

У оквиру ове поткомпоненте, представници Института су свакодневно сарађивали (одржавали консултације) са кључним експертом за стандардизацију у овом пројекту ради испуњавања услова за пуноправно чланство Института у европским организацијама за стандардизацију CEN и CENELEC.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 11: Израда идејног пројекта националног знака усаглашености са српским стандардима и сродним документима и система добровољне сертификације за његово додељивање

За разлику од захтева техничких прописа, на основу којих се проверавају само безбедносне карактеристике производа, шеме добровољне сертификације омогућавају проверу и других карактеристика производа. У нашој земљи не постоје шеме добровољне сертификације усаглашености производа са захтевима српских стандарда. Успостављањем националних шема добровољне сертификације ствара се основа за укључивање сертификационих тела из наше земље у европске шеме добровољне сертификације које су успостављене у оквиру европских организација за стандардизацију CEN и CENELEC. У 2010. години Институт је припремио прелиминарну верзију идејног пројекта шеме добровољне сертификације усаглашености производа, процеса и услуга са српским стандардима и додељивања знака усаглашености чији је власник Институт. Правни основ за обављање ове активности су одредбе у члану 7. тачка 12) и члану 19. Закона о стандардизацији („Службени гласник РС”,

бр. 36/09). Ова активност се реализује у оквиру ванредне активности 2 (Доношење интерних правила стандардизације и других општих аката Института у вези са националном стандардизацијом, као ИПС 4:2010, *Интерна правила стандардизације – Део 4: Национални знак усаглашености са српским стандардима и одобравање његове употребе*).

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 12: Регионална радионица о ISO-овој стратегији и планирању за земље у развоју – Београд, од 18. до 20. маја 2010. године

Од 18. до 20. маја 2010. године у Београду је одржана Регионална радионица о ISO-овој стратегији и планирању за земље у развоју за период 2011–2015, а домаћин те радионице био је Институт. На овој успешно одржаној радионици учествовао је по један представник из 11 земаља Централне и Источне Европе и Централне Азије. Учесници су формулисали кључне циљеве и потребе у вези са техничком помоћи које би требало унети у Акциони план ISO-а за земље у развоју за период од 2011. до 2015. године. Као члан Саветодавне групе председника Комитета за земље у развоју – ISO/DEVCO/CAG, директор Института је имао обавезу да о овој радионици поднесе усмени извештај на 13. седници тог тела, која је одржана 28. и 29. јуна ове године у Женеви.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 13: Активности текућег и инвестиционог одржавања пословне зграде Института

Као корисник пословне зграде, Институт има законску обавезу да успостави неопходну инфраструктуру противпожарне заштите, која укључује интерну регулативу, исправну електричну инсталацију за дојаву пожара, исправну опрему за заштиту од пожара (преносиве апарате за гашење пожара, хидранте са прописаним притиском воде и припадајућим цревима, и др.), прописно означене пожарне путеве за евакуацију, исправна противпанична светла, обученост свих запослених за заштиту од пожара, итд. Из тих разлога, одржавање комплетног, функционалног и у потпуности са прописима усклађеног система заштите од пожара у Институту представљао је најприоритетнији задатак у 2010. години.

У 2010. години извршена је неопходна доградња уређаја за повишење притиска у противпожарној хидрантској инсталацији („хидроцила”) и управљачког ормана; извршено је редовно испитивање громобранске инсталације, преносивих апарата за гашење пожара, хидраната са прописаним притиском воде и припадајућим цревима, и др.; редовно је одржавана електрична инсталација за дојаву пожара; редовно је одржавана електрична инсталација (заменењено је више нагорелих прекидача, арматура светиљки, осигурача и сл.); уграђен је неповратни вентил на главну канализациону цев у колектору (шахту) испред пословне зграде Института; машински су очишћени (одгушени) сливници за атмосферску воду на платоу испред пословне зграде и у подруму зграде Института ради спречавања изливања воде у темељ зграде и подрумске просторије; залепљена је отпала тегола и очишћени су олуци на крову зграде (ради спречавања продора атмосферске воде у просторије на трећем спрату зграде); извршен је већи број поправки водоводне и канализационе инсталације. Поред свега наведеног, извршено је редовно сервисирање 35 комада клима-уређаја.

Извршена је планирана адаптација просторија Информационог центра Института („стандардотеке“).

3 НАДЗОРНЕ ПРОВЕРЕ СЕРТИФИКОВАНИХ СИСТЕМА МЕНАЏМЕНТА

Институт је до 31. јула 2008. године обављао сертификацију система менаџмента квалитетом према стандарду SRPS ISO 9001:2001, система менаџмента заштитом животне средине према стандарду SRPS ISO 14001:2005 и других система менаџмента, као делатност наслеђену из ранијег периода. Пошто не постоји правни основ за даље обављање ове делатности, у 2010. години Институт је наставио да обавља само надзорне провере сертифициваних система менаџмента, и то би требало да чини до 31. јула, а, по потреби, и до краја 2010. године.

У 2010. години планиране су 94 надзорне провере сертифициваних система менаџмента.

На дан 30. јуна 2010. године у регистру сертифициваних организација налазила се 141 организација са важећим сертификатом Института, и то према следећим стандардима:

- SRPS ISO 9001 – 135 организација,
- SRPS ISO 14001 – 3 организације,
- SRPS ISO 9001 и SRPS OHSAS 18001 (интегрисани систем менаџмента) – 1 организација;
- SRPS OHSAS 18001 – 1 организација;
- HACCP CAC-RCP 1-1969 – 1 организација.

На дан 30. јуна 2010. године у регистру Института налазио се следећи број регистрованих проверавача:

- за систем менаџмента квалитетом: 44 проверавача који су запослени у Институту и 14 проверавача који су запослени у другим организацијама;
- за систем управљања заштитом животне средине: 10 проверавача који су запослени у Институту и 3 проверавача који су запослени у другим организацијама;
- за систем менаџмента заштите и безбедности на раду: један проверавач који је запослен у Институту;
- за систем менаџмента безбедношћу хране: два проверавача, један проверавач који је запослен у Институту и један екстерни проверавач.

За прву половину 2010. године билу се планиране 52 надзорне провере (31 заостала из прошле и 21 из ове године). Међутим, Институт је извршио само 14 надзорних провера, и то 8 заосталих из 2009. године и 6 планираних за прву половину ове године. За те надзорне провере утрошено је укупно 19 проверавач-дана (од тога, у Београду 10, а ван Београда 9 проверавач-дана).

Обављањем ове делатности Институт је у првој половини 2010. године остварио приход од свега 351.500 динара.

4 ХОМОЛОГАЦИЈА ВОЗИЛА, ОПРЕМЕ И ДЕЛОВА

4.1 УОПШТЕ О ХОМОЛОГАЦИЈИ ВОЗИЛА, ОПРЕМЕ И ДЕЛОВА

Поред послова утврђених Законом о стандардизацији, до 31. августа 2010. године Институт је обављао и послове државне управе у вези са хомологацијом возила, опреме и делова, које је од 1. септембра 2010. године преузела Агенција за безбедност саобраћаја, у складу са Одлуком о оснивању Агенције за безбедност саобраћаја („Службени гласник РС”, бр. 104/09). Те послове Институт је обављао у оквиру спровођења UN/ECE Споразума о усвајању једнообразних техничких прописа за возила са точковима, опрему и делове који могу бити уграђени и/или коришћени на возилима са точковима и условима за узајамно признавање додељених хомологација на бази ових прописа – Женева 1995-10-16 (скраћени назив: Споразум о хомологацији), на основу којег је објављено 56 наредби о хомологацији, као и у оквиру спровођења Одлуке о одређивању робе за чији је увоз, извоз, односно транзит прописано прибављање одређених исправа („Службени гласник РС”, бр. 7/10), Уредбе о увозу моторних возила („Службени гласник РС”, бр. 23/10) и 56 објављених наредби о хомологацији.

До 31. августа 2010. године од услуга у вези са хомологацијом возила, опреме и делова Институт је остварио приход у износу од 670.625 динара, или 33 % од планираног.

Представници Института учествују у раду Светског форума за хармонизацију правилника о возилима (UN/ECE/WP.29), Радне групе за транспорт лако кварљивих намирница (UN/ECE/WP.11) и Радне групе за транспорт опасних материја (UN/ECE/WP.15). Поред тога, спољни сарадници Института (стручњаци за поједине области хомологације возила) учествују у раду шест радних тела Светског форума за хармонизацију правилника о возилима, и то за: аерозагађење (WP.29/GRPE), светлосну опрему (WP.29/GRE), кочење (WP.29/GRRF), општу безбедност (WP.29/GRSG), пасивну безбедност (WP.29/GRSP) и буку (WP.29/GRB).

Светски форум за хармонизацију правилника за возила (UN/ECE/WP.29) је стручно тело Економске комисије за Европу при Уједињеним нацијама, које чини 48 страна уговорница међународног Споразума о хомологацији. Република Србија је правни следбеник ФНРЈ, која је 1962. године ратификовала Споразум о хомологацији, и то као десета страна уговорница. Из тих разлога, хомологациони документи које Институт издаје, као и возила, опрема и делови који су хомологовани у нашој земљи, добијају ознаку E10.

Активности UN/ECE/WP.29 састоје се у доношењу UN/ECE правилника, међународних докумената који обезбеђују координисани развој националних система хомологације возила, опреме и делова, систем овлашћених организација за хомологациона испитивања (енгл. *Technical Service*) и контролу саобразности, јединствен систем регистрације хомологованих возила са точковима, националну хомологацију типа и контролу возила у употреби.

На основу Споразума о хомологацији, Институт припрема и спроводи UN/ECE правилнике у Републици Србији. За сада се примењује 56 правилника који су објављени путем наредби о хомологацији.

Институт је пријављен код Генералног секретара Уједињених нација као надлежни државни орган (енгл. *Administrative Department*) за спровођење Споразума о хомологацији у Републици Србији. То нашој земљи омогућава учешће у доношењу хармонизованих UN/ECE правилника, њихову примену у Србији, спровођење хомологације возила са точковима, опреме и делова и несметану циркулацију возила са точковима, опреме и делова, на бази реципроцитета, на светском тржишту.

Поред Споразума о хомологацији возила из 1958. године, Економска комисија за Европу при Уједињеним нацијама усвојила је и имплементирала два новија споразума, и то: 1997. године – Споразум у вези са усвајањем униформних услова за периодичне техничке прегледе возила

са точковима, и 1998. године – Споразум у вези са успостављањем глобалних техничких прописа за возила са точковима, опрему и делове који могу бити уграђени и/или коришћени на возилима са точковима, међутим, наша земља није потписница тих споразума.

Послове у вези са хомологацијом обавља посебна унутрашња организациона јединица у Институту, Одељење за хомологацију возила, опреме и делова, са систематизованих 8 радних места. До 31. августа 2010. године у том одељењу било је запослено пет извршилаца, мада је обим послова захтевао већи број извршилаца.

4.2 РЕДОВНЕ АКТИВНОСТИ

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 1: Израда предлога наредби о хомологацији возила са точковима, опреме и делова сходно нотификованим UN/ECE правилницима

Наредбе о хомологацији возила, опреме и делова биће припремљене након конституисања Агенције за безбедност саобраћаја и преузимања послова у вези са хомологацијом возила.

До 31. августа 2010. године остварена је сарадња са Министарством за инфраструктуру на доношењу Правилника о подели моторних и прикључних возила и техничким условима за возила у саобраћају на путевима. Такође, остварена је сарадња са Министарством за инфраструктуру и Министарством економије и регионалног развоја на доношењу прописа о увозу употребљаваних возила тј. Уредбе о увозу моторних возила („Службени гласник РС”, бр. 23/10).

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2: Хомологација возила, опреме и делова према UN/ECE правилницима који су на снази у Републици Србији

У оквиру ове активности Институт обавља хомологацију возила, опреме и делова, као и контролу саобразности серијске производње са хомологованим типом, и то према UN/ECE правилницима који су у правни систем Републике Србије преузети помоћу 56 објављених наредби о хомологацији. У вези с тим, Институт издаје:

- саопштења о хомологацији типа возила,
- саопштења о хомологацији типа опреме и делова возила,
- саопштења о хомологацији у вези контроле саобразности возила и
- саопштења о хомологацији у вези контроле саобразности опреме и делова возила.

У 2010. години планира се издавање око 50 саопштења о хомологацији возила, опреме и делова према UN/ECE-правилницима и, с тим у вези, исти број надзора хомологационих испитивања и контрола саобразности возила, опреме и делова. Динамика и обим ових активности зависи од динамике активности произвођача возила, опреме и делова за возила.

До 31. августа 2010. године обављени су надзори над хомологационим испитивањима возила, делова и опреме домаћих и страних произвођача ТОМОС, ЗАСТАВА АУТО и COMPANY TRBOJEVIC (према UN/ECE Правилницима бр. 10, 39 и 43). Обрађено је 15 предмета, а архивирана су четири.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 3: Припремање предлога за именовање организација за хомологациона испитивања

Ради компетентног вршења хомологационих испитивања, у првој половини 2010. године извршено је овлашћивање Лабораторије за хомологациона испитивања за светлосну опрему „21. ОКТОБАР” у Крагујевцу, према UN/ECE Правилнику бр. 65, у оквиру спровођења међународног Споразума о усвајању једнообразних техничких прописа за возила са точковима, опрему и делове који могу бити уграђени и/или коришћени на возилима и условима за узајамно признавање додељених хомологација на основу ових прописа.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 4: Издавање потврда за нова возила са точковима

Правни основ за обављање ове активности су тачка 7. став 2. и тачка 17. Одлуке о одређивању робе за чији је увоз, извоз, односно транзит прописано прибављање одређених исправа („Службени гласник РС”, бр. 7/10) и 56 објављених наредби о хомологацији. На основу те одлуке, Институт издаје потврде о усаглашености возила, опреме и делова који се увозе, са захтевима релевантних наредби о хомологацији, односно UN/ECE правилника. Ова потврда се захтева приликом царињења нових возила, опреме и делова.

Издавање потврда и саопштења о хомологацији за возила, делове и опрему из увоза одвијало се у оквирима договореним са Министарством економије и регионалног развоја и Управом царина. У 2010. години планирано је издавање око 5.000 потврда, а до 31. августа 2010. године обрађено је 810 предмета са 3.372 акта и издато око 600 потврда.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 5: Издавање потврда за употребљавана моторна возила за која се захтева да морају задовољавати тзв. ниво ЕУРО 3

Правни основ за обављање ове редовне активности је члан 4. став 1. Уредбе о увозу моторних возила („Службени гласник РС”, бр. 23/10), а активност се обавља од 1. децембра 2005. године. На основу тога, Институт издаје потврду у вези са царињењем употребљаваних возила, која морају да задовољавају тзв. ниво ЕУРО 3. Издавање ових потврда Институт је вршио уз велики напор (да би се потврде могле издавати у прихватљивом року, на њиховој припреми ангажована су и два сарадника ван Одељења за хомологацију возила, опреме и делова), јер се број захтева из месеца у месец повећава. У 2010. години планирано је издавање око 20.000 потврда, а до 31. августа 2010. године обрађен је 18.791 предмет са 59.453 аката и издато око 18.000²¹ потврда.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 6: Израда и унапређење смерница у области хомологације и контроле саобразности возила са точковима, опреме и делова, као и припрема предлога правилника за уређење система хомологације у нашој земљи, који ће затим бити достављени Министарству за инфраструктуру ради окончања поступка

Пошто до 31. августа 2010. године није донесена нова уредба о хомологацији (јер Институт нема надлежности регулаторног тела), није било потребе ни могућности за доношење нижих правних аката (правилника, смерница и сл.) за њено спровођење.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 7: Доношење ценовника услуга у области хомологације и контроле саобразности возила, опреме и делова

До 31. августа 2010. године ценовник није донесен јер ће га донети Агенција за безбедност саобраћаја после преузимања послова у вези са хомологацијом возила.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 8: Превођење UN/ECE правилника и директива ЕУ

До 31. августа 2010. године нови UN/ECE правилници нису превођени на српски језик због недостатка потребних средстава.

4.3 ВАНРЕДНЕ АКТИВНОСТИ

У оквиру међународне сарадње обављени су разговори са представницима фирми: SPV-rent CO, ACERBI, MERCEDES-BENZ SRBIJA I CRNA GORA, HIGER, PORSCHE, RENAULT-NISSAN, SCANIA, HYUNDAI AUTO и DONG FENG, при чему је разговарано о функционисању система хомологације у Србији, процедури прихватања директива ЕУ и националних хомологација

²¹ Ради упоређења, у 2009. години обрађено је 20.657 предмета и издато око 19.500 мишљења.

земаља произвођача или извозника и издавања одговарајућих потврда за употребљавана возила. Одржана је видео-конференција са представницима фирми DONG FENG из Кине и ФАП – Прибој.

Руководилац Одељења за хомологацију возила, опреме и делова учествовао је на 151. заседању радне групе UN/ECE/WP.29 (Светски форум за хармонизацију правилника за возила), које је одржано од 22. до 25. јуна 2010. године у Женеви (Швајцарска) и на стручном скупу „*Cleaner, More Efficient Vehicles: Reducing Emissions in Central and Eastern Europe*” (у име Министарства за инфраструктуру), који је одржан 5. и 6. маја 2010. године у Сент Андреји (Мађарска). Прво службено путовање заједнички су финансирали АМСС-ЦМБ и Институт, а друго REC и Институт.

Одржан је консултативни састанак са фирмом EIB INTERNACIONAL из Бања Луке, која је на челу конзорцијума за успостављање система хомологације у БиХ.

Одржани су планирани састанци са фирмама на којима су разматрани даљи начини обављања контроле саобразности хомологованих производа (ЗАСТАВА КАМИОНИ, ИНДУСТРИЈА СТАКЛА – Панчево, ЗВЕЗДА, TIGAR TYRES), као и бројни састанци са разним фирмама по питању производње, кооперације, увоза возила, опреме и делова за возила (КАВИМ – Чачак, ВУЛОВИЋ ТРАНСПОРТ, НЕОБУС, ФАП, ИКАРБУС, AGROTOURS, ВАТРОСПРЕМ, АГАС, БОНИМ, Styör и др.).

Остварена је сарадња са Пословним удружењем произвођача друмских возила Србије, Пословним удружењем увозника возила, опреме и делова, Удружењем „АГАС”, Удружењем превозника Србије и АМС – Центар за моторна возила, и то по питању активности на поједностављењу поступка контроле саобразности возила, опреме и делова, везивања „националне хомологације” за прву регистрацију возила, убрзања доношење подзаконских аката на бази новог Закона о безбедности саобраћаја на путевима и др.

Одржано је више радних састанака и контаката са Тржишном инспекцијом и Управом царина у вези са хомологацијом. Сарадња са царинским органима при контроли саобразности производа из увоза оцењује се као врло добра.

Руководилац Одељења за хомологацију возила, опреме и делова учествовао је на округлом столу о техничком законодавству за возила („BEOTRUCK 2010”), у организацији Пословног удружења произвођача друмских возила Србије, на којем је поднео саопштење под насловом „*Регултива за привредна возила у Србији и ЕУ*”. Поред тога, учествовао је на семинару „*Инфраструктура квалитета – технички захтеви за моторна возила*” (у организацији ПКС у Београду и ПКВ у Новом Саду), на којем је поднео саопштење „*Примена прописа о хомологацији возила са точковима*”.

5 ПРОБЛЕМИ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА И ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА ЊИХОВО РЕШАВАЊЕ

У реализацији годишњег програма за рада у 2010. години, Институт је имао више проблема, од којих су најзначајнији били следећи:

1. Домаћа привреда је по својој природи најзаинтересованија страна за доношење и одржавање актуелности српских стандарда, као и за ефективно и ефикасно функционисање националне стандардизације, односно самог Института. Међутим, због дугогодишње незавидне ситуације у којој се привреда налази, стручњаци из привреде и других делатности су све мање заинтересовани за националну стандардизацију, што онемогућава образовање комисија за стандарде у појединим областима, односно ефективнији и ефикаснији рад постојећих комисија, јер је рад у њима добровољан, тј. без накнаде.
2. У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2010. године Институт је остао без 16 запослених, а радни однос су у истом периоду засновала свега четири извршиоца. У односу на број запослених који је предвиђен Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту, на дан 31. децембра 2010. године нису била попуњена радна места 34 извршиоца.
3. Иако су током 2010. године радни однос засновала четири извршиоца, у скоро свим организационим јединицама недостаје по један или два извршиоца. Због недостатка извршилаца послови у неким областима стандардизације се обављају у недовољном обиму, односно са недовољним ефектом.
4. Од поменутог броја непопуњених извршилачких радних места, у прва три квартала 2010. године у Институту су била упражњена и радна места четири руководиоца сектора. Да би се обезбедио континуитет руковођења, уместо њих, послове у секторима организовали су руководиоци унутрашњих организационих јединица (одељења), који су привремено именовани на ту дужност. Међутим, због свакодневних обавеза на својим редовним радним местима, они нису могли да се истовремено баве проблемима координације послова у секторима у довољној мери, већ само у оној која је објективно била могућа. Попуњавање ових радних места, извршено је тек у четвртном кварталу 2010. године.
5. Због повећаног обима послова у вези са хомологацијом возила, поред пет запослених у Одељењу за хомологацију возила, опреме и делова, у прва три квартала 2010. године, до преузимања ових послова од стране Агенције за безбедност саобраћаја, на тим пословима су морала да буду ангажована још четири извршиоца из других организационих јединица, и то три са пуним и један са половином радног времена.
6. Од 1. маја 2009. године Институт сам брине о одржавању своје пословне зграде и плаћа све комуналне и друге трошкове. Институт нема радника (домара) који би бринуо о згради и инсталацијама у њој, већ је принуђен да потребне услуге у вези с тим подуговара или набавља по тржишним ценама. Значајни проблеми у вези са одржавањем зграде, током 2010. године, били су изазвани продирањем атмосферске воде у просторије на трећем спрату зграде, кваровима у канализационој инсталацији, кваровима инсталације за дојаву пожара, кваровима електричних инсталација, кваровима уређаја за повишење притиска у противпожарној инсталацији („хидроцила”), одржавањем 35 клима уређаја и др.
7. Поред обавеза у погледу реализације амбициозног годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената и годишњег програма рада, већи број запослених је додатно био ангажован у бројним активностима које су реализоване у оквиру пројекта техничке помоћи коју је Институт примио од ЕУ. Због лоше организације и низа проблема у сарадњи Европске комисије и извођача техничке помоћи (конзорцијума који предводи Француска асоцијација за стандардизацију – AFNOR), у току 2009. године изгубљено је скоро девет месеци јер нису могле да буду реализоване планиране активности. Међутим, због тога је реализација свих тих активности истовремено започета

у првој половини 2010. године што је неизбежно проузроковало додатно радно оптерећење за све запослене који у њима учествују, укључујући и највише руководство Института (директора и руководиоце четири сектора).

8. Програм рада Института за 2010. годину донет је 8. јануара 2010. године и одмах достављен оснивачу Института ради прибављања сагласности. Оснивач је дао сагласност на програм рада 18. фебруара, међутим, Институту су прва средства из буџета Републике Србије пренета тек у другој половини марта. Другим речима, Институт скоро три месеца није добијао средства за свој рад (плате запослених, чланарине у међународним организацијама итд.), што је неизбежно имало неповољан утицај на елан и задовољство запослених, а последично и на ефекте њиховог рада.
9. Законом о буџету Републике Србије за 2010. годину („Службени гласник РС”, бр. 107/09) за финансирање рада Института у буџету РС предвиђена су средства у износу од 80.734.000,00 динара. У првој половини 2010. године, на подрачун Института пренето је укупно 31.940.500,00 динара или 39,56 % одобрених средстава, што је знатно мање од планираног износа. Због сталне рестриктивности и непредвидивости прилива средстава Институт није могао да реализује планиране активности и набавке или је био принуђен да их одлаже. До краја 2010. године, на подрачун Института пренето је укупно 80.733.000,00 динара, а из наведених разлога и због немогућности попуњавања упражњених радних места, утрошено је 70.586.000,00 динара, па је остатак враћен на рачун извршења буџета.
10. За чланарине Института у међународним и европским организацијама за стандардизацију, Законом о буџету Републике Србије за 2010. годину предвиђен је износ од 8.500.000 динара. Тај динарски износ био је еквивалентан девизним износима свих чланарина, рачунајући према курсу динара који је важио у време доношења финансијског плана Института и Закона о буџету РС за 2010. годину. Међутим, због неочекивано велике промене курса динара и кашњења у преношењу средстава, у међувремену је годишњи динарски износ за чланарине Института порастао на око 9.500.000 динара, што је чак за 1.000.000 динара више у односу на средства која су за ту намену предвиђена Законом о буџету РС за 2010. годину. Због тога се Институт обратио захтевом за преусмеравање апропријација, па је на основу Решења Министарства финансија (06 број: 401-00-1759/2010 од 09. децембра 2010 године) извршено преусмеравање потребних средстава са економске класификације за плате, додатке и накнаде запослених на економску класификацију за дотације међународним организацијама.

7 ЗАКЉУЧАК

На основу изложеног може се закључити да је Институт, упркос нередовном приливу буџетских средстава, објективном повећању трошкова, недостатку потребних извршилаца и енормном повећању обима послова, тј. финансијским, организационим, кадровским и другим проблемима, захваљујући ангажовању органа Института и запослених, уредно и успешно спроводио све своје законом утврђене надлежности, скоро у потпуности реализовао годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената, у великој мери (у којој је објективно било могуће) реализовао редовне и ванредне активности предвиђене годишњим програмом рада и успешно пословао у 2010. години.